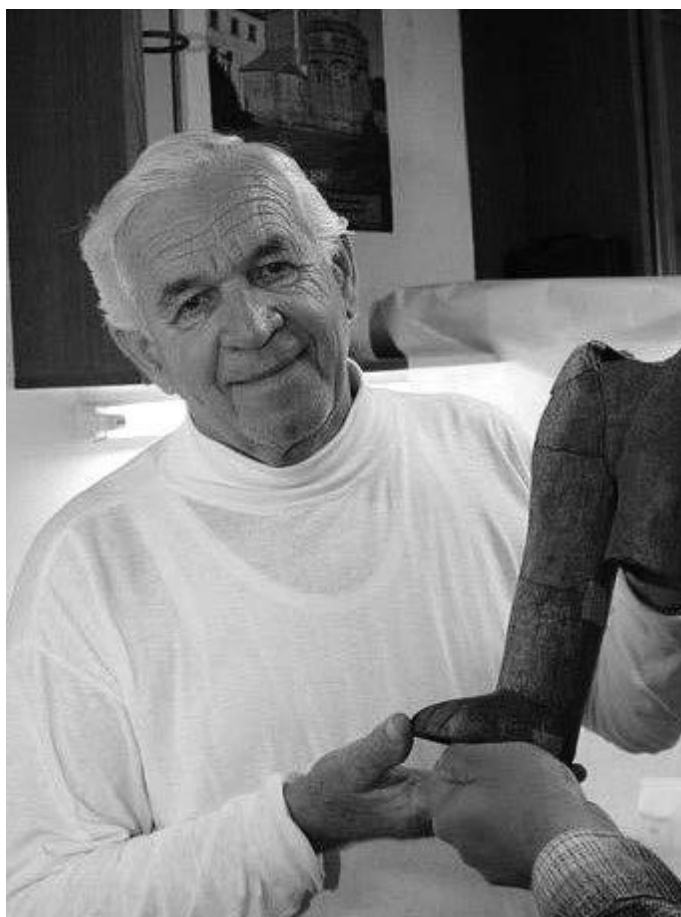

ZPRÁVY

ODEŠEL VÝZNAMNÝ BRNĚNSKÝ
ARCHEOLOG A VYSOKOŠKOLSKÝ PEDAGOG
PROF. PHDr. VLADIMÍR POODBORSKÝ, DRSc.
(10. 9. 1932 – 19. 9. 2022)

Prof. PhDr. Vladimír Podborský, DrSc.

Převzato z: https://www.denik.cz/z_domova/masovicka-venuse-20071019.html

Dne 19. 9. 2022 zastihla všechny členy široké archeologické „obce“ smutná zpráva o smrti pana prof. PhDr. Vladimíra Podborského, DrSc. Přišla pouze několik dnů po oslavě jeho devadesátých narozenin. I když se pan profesor dožil úctyhodného věku, byl vlastně nestorem moravských archeologů, tak nás zpráva překvapila a hodně zasáhla. Přestože jsme se s ním někteří v posledních letech osobně nesetkávali příliš často, což bylo zaviněno také odlišným zaměřením naší odborné činnosti, tak jsme o něm, o jeho práci a aktivitách dobře věděli. Při setkáních s ostatními kolegy jsme si jej připomínali a v myslích stále vybavovali nejen jako velmi aktivního badatele, plného energie a zápalu pro svůj milovaný obor pravěké archeologie, ale současně také jako náročného, spravedlivého, vstřícného, studenty oblíbeného vysokoškolského pedagoga i výborného organizátora, přátelského kolegu a společníka.

Pan profesor se narodil v Malhostovicích na Tišnovsku a už od svého útlého mládí projevoval zájem o historii a archeologii. Proto se po maturitě také rozhodl pro vysokoškolské studium těchto oborů na filozofické fakultě MU, které absolvoval v letech 1951–1956. Pod vedením prof. Kalouska se jako student zapojil do svých prvních výzkumů na velkomoravském výšinném hradišti sv. Hypolita ve Znojmě a také výzkumů na Pohansku u Břeclavi. V závěru a po ukončení studia soustředil svoji pozornost na širší oblast Znojemska. Po terénních průzkumech a sběrech provedl první výzkum v Těšeticích – Vinohradech. Rozpoznal výhodné podmínky této lokality, její význam, vytušil skryté bohatství a dlouhodobou perspektivu pro velkoplošný terénní výzkum. Na pomezí Těšetic a Kyjovic, v trati „Sutny“, proto po první větší sondáži se studenty archeologie FF MU v roce 1964 zahájil rozsáhlé, velmi úspěšné výzkumné práce a této lokalitě vedle dalších, menších výzkumů např. v Bezkově, Boroticích, Plavči, Modřicích atd., zůstal věrný po dlouhou řadu let. Bylo to jeho naleziště. Postupně zde ze skromných začátků vybudoval významnou univerzitní archeologickou základnu a svými objevy lokalitu proslavil nejen u nás, ale i v zahraničí. Výzkum se v Těšeticích úspěšně rozvíjel. K největším a rozhodně nejvýznamnějším objevům náleží zde poprvé v Evropě kompletně odkrytý, prozkoumaný a interpretovaný neolitický rondel, který představoval kruhovou sakrální (sociokultovní) stavbu velkých rozměrů. Tímto překvapivým badatelským úspěchem byla zahájena éra dalších podobných objevů v celé Evropě, dnes nazývaná jako „rondelová archeologie“. Pana profesora jedinečný objev těšetického rondelu však dále nasměroval také k archeoregionistice, které se v několika dílech podrobněji věnoval.

Byl profesorem prehistorické archeologie na Ústavu archeologie a muzeologie Filozofické fakulty Masarykovy univerzity v Brně. Zabýval se pravěkými dějinami střední Evropy a v jejich rámci se nejprve specializoval na dobu bronzovou a halštatskou, aby se právě díky svému výzkumu v Těšeticích zaměřil také na mladší dobu kamennou, hlavně na krásnou kulturu mladého neolitu, kulturu lidu s morav-

skou malovanou keramikou. Ovšem jeho encyklopedické znalosti obsáhly celé dlouhé dějiny pravěku a raného středověku. Pozornost věnoval rovněž archeologické metodologii a již zmíněné historii náboženství předliterárních formací.

S terénní výzkumnou činností je úzce spojena rovněž jeho teoretická a také bohatá publikační činnost. Terénní výzkumy dokázal průběžně zpracovávat, vyhodnocovat a pohotově publikovat. V této oblasti byl prof. Podborský příkladným tvůrcem s četným souborem monografií, studií, článků či učebních textů (skript). Z dlouhé řady titulů lze namátkou zmínit alespoň několik hlavních: *Pravěk Znojemska* (1972); *Pravěké dějiny Moravy* (1993 – editor a spoluautor); *Těšetice-Kyjovice IV. Rondel osady lidu s moravskou malovanou keramikou* (1988); *Náboženství našich prapředků* (1994); *Pravěká sociokultovní architektura na Moravě* (1999); *Náboženství pravěkých Evropanů* (2006); *Dějiny pravěku a rané doby dějinné* (vysokoškolské skriptum a hlavní studijní literatura začínajících studentů archeologie a historie na MU, které je stále velmi žádáno, se dočkalo několika upravených vydání); *Úvod do studia archeologie* (2012). Z jeho iniciativy vznikla edice *Těšetice-Kyjovice*, do níž sám přispěl třemi svazky (1985, 1987, 1988). Vědecká, pedagogická a organizační činnost byla již několikrát, společně s jeho bibliografií, náležitě vzpomenua při jeho kulatých výročí.

Neměli bychom však opomenout ani další pedagogické, pracovní a organizační aktivity prof. Podborského. Od počátků své vědecké a pracovní dráhy v pozici asistenta byl spojen s Ústavem archeologie a muzeologie FF MU. Vychoval velkou řadu archeologů, které bychom mohli seřadit do tří generací. Díky své pracovitosti a pílí sbíral zkušenosti a rychle postupoval ve svém kariérním růstu. Na fakultě prošel všemi pedagogicko-vědeckými stupni: CSc. (1963), PhDr. (1967), doc. (1969), prof. (1990), DrSc. (1991). Zastával funkci vedoucího ústavu (1994–1998), proděkana FF pro vědecko-výzkumnou činnost a zahraniční styky (1990–1995), člena Vědecké rady FF MU a člena Vědecké rady Archeologického ústavu AV ČR. Dlouhá léta působil jako výkonný redaktor Sborníku prací FF MU, řady E. V roce 1991 byl z jeho iniciativy obnoven časopis *Pravěk*, jehož byl dlouhá léta editorem a pravidelným přispěvatelem. Působil také jako předseda obnoveného Moravsko-slezského archeologického klubu v Brně. Zastával řadu dalších funkcí v odborných a vědeckých společnostech. Byl předsedou komise pro obhajoby kandidátských disertací, předsedou oborové rady PGS oboru archeologie, členem Českého komitétu archeologického a řady dalších domácích i zahraničních vědeckých i pedagogických grémií. Ze stručně uvedeného přehledu informací jasně vyplývá jeho bohatá činnost, pracovitost a také hluboký zájem a láska k životnímu vědnímu oboru – archeologii. Za svoji práci se dočkal řady ocenění. Z nich lze jmenovat např. zlatou medaili Masarykovy univerzity, medaili Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy ČR za mimořádné výsledky ve výzkumu, experimentálním vývoji a inovacích, dále Cenu města Brna, Cenu J. Hlávky Nadace českého literárního fondu a další.

S panem profesorem jsme se ve smuteční síni rozloučili při poslechu jeho nejoblíbenější operní árie z Dvořákovy Rusalky „měsíčku na nebi hlubokém“, kterou měl moc rád a častěji si ji zpíval. Dobře jsme si uvědomovali, že nám odešel přední archeolog, vynikající pedagog i uznávaná osobnost veřejného života.

V závěru těchto řádků bych rád opětovně vyjádřil hlubokou soustrast celé truchlící rodině a současně ji také ujistil, že vzpomínky na pana profesora zůstanou v paměti nás všech – jeho kolegů, studentů a přátel. Čest jeho památce!

Bohuslav Klíma

ZNÁMÝ VŠUDE, JEN NE U NÁS

OSLAVY 200 LET OD NAROZENÍ VĚDCE, ZAKLADATELE GENETIKY, OPATA GREGORA JOHANNA MENDELA

Zdaleka ne každý Brňan by do nedávna dokázal říct, kdo to byl Gregor Johann Mendel a o co se zasloužil.¹ Po letošních oslavách dvousetého výročí narození augustiniánského řeholníka, opata a vědce budou všeobecné znalosti o této osobnosti jistě mnohem lepší. Ve světě patří k nejcitovanějším jménům, které jsou spojeny s českým prostředím. Ve velkých českých anketách o největších osobnostech dějin ale Mendel neatakoval první příčky. Určitě i proto, že před rokem 1989 nebyl jako kněz, řeholník a nakonec i opat kláštera augustiniánů na Starém Brně příliš zdůrazňován. Například v anketě *Mladé fronty dnes* z roku 2004, která se konala u příležitosti vstupu České republiky do Evropské unie, najdeme zakladatele genetiky až na 45. místě.²

Mendelův rok začal velmi diskrétně už na Dušičky roku 2021. Lidé přicházející zapálit svíčku k augustiniánské hrobce na Ústředním hřbitově v Brně si museli všimnout, že se s hrobem génia něco děje. To, že byly jeho ostatky exhumovány a předány k podrobnému prozkoumání, se dozvěděli až později z médií, když se psalo o jejich novém uložení s ostatky dalších augustiniánských řeholníků.

¹ V anketě *Deníku Rovnost* na jaře 2022 se Mendel umístil na nejvyšším stupínku, v té době už však také byla v plném proudu kampaň upozorňující na velké letní oslavy jeho 200. výročí narození. Na prvním místě se mezi největšími Brňany umístil Mendel také v anketě studentů Katedry historie Pedagogické fakulty Masarykovy univerzity realizované v jarním semestru 2022. Až s dalekým odstupem následovali Jošt Lucemburský a Luis Raduit de Souches.

² Srovnej: MF Dnes, příloha Víkend, 29. 5. 2004, s. E1–E2.

Žulový pomník Gregora Johanna Mendela s figurální alegorickou kompozicí v Novém Jičíně. Dílo sochaře Josefa Obetha, vytvořené v letech 1929–1931, nazvané „V zrcadle stvoření“. Foto: Jiří Mihola.

Na osobnost a dílo Gregora Mendela se v Brně soustředí hned několik institucí. Pochopitelně se k němu hlásí augustiniánský klášter, v 19. století nejslavnější řeholní dům na Moravě, vědecké a kulturní centrum pracující v duchu osvícenských myšlenek Josefa II., který nechal augustiniány roku 1783 přesunout do někdejšího kláštera cisterciáček z kláštera sv. Tomáše, nacházejícího se v městských hradbách. V klášteře je v rámci expozice Muzea opatství možné navštívit autentické místnosti, kde Mendel bydlel a bádál a vidět věci s ním spojené. V areálu opatství sídlí také specializované Mendelovo muzeum a klášterní nádvoří zdobí Mendelova socha od Theodora Charlemonta (1859–1938) z roku 1909, původně odhalená na dnešním Mendelově, dříve Kostelním náměstí. Do třetice v rámci Moravského zemského muzea existuje tzv. Mendelianum, které nabízí tematickou expozici se zdůrazněním objevu genetiky.

Na jaře 2022 byla za účasti ministra kultury Martina Baxy otevřena Mendelova stezka, která zájemce prostřednictvím 16 informačních tabulí s historickými fotografiemi provede po místech, která s Mendelem, jeho životem a činností souvisejí.³

Hlavní oslavy proběhly v týdnu od 17. do 24. června na Starém Brně. Vzhledem k tomu, že se Brno na pár dní stalo doslova a do písmene pupkem vědeckého světa, mrzela skutečnost, že se nepodařilo dokončit rekonstrukci Mendelova náměstí, s rekonstrukcí skleníků a s odhalením nového památníku, nazvaného Hrachovina, se počítalo až s koncem kalendářního roku. Duchovní zahájení slavnostní oktávy připadlo na čerstvě zvoleného pražského arcibiskupa Jana Graubnera. Na velké výročí otce genetiky se připravovalo také muzeum v jeho rodné obci Hynčicích – Vražném na Novojičínku. Expozice s ohledem na dnešní možnosti a očekávání návštěvníků však zůstala na úrovni šedivého průměru, nicméně genia loci tady cítit lze.

Záštitu nad Mendel festival 2022 převzaly snad všechny důležité instituce, prezidentem republiky počínaje, hejtmanem Jihomoravského kraje a primátorkou statutárního města Brna konče. Realizace probíhala pod taktovkou firmy Společně, obecně prospěšné společnosti, vedené Ing. Jakubem Cardou. Hlavní pozornost vědeckého světa byla upřena k mezinárodní genetické konferenci, které se zúčastnili tři nositelé Nobelovy ceny. Pro tuzemské i zahraniční návštěvníky byl připraven bohatý kulturní program. K největším zážitkům patřily prohlídky opatství. Pozvaní hosté měli možnost na vlastní oči vidět originální Mendelův rukopis *Versuche über Pflanzen-Hybriden* (1865) zachycující nejvýznamnější objevy genetiky. Bylo vydáno několik česko-anglických publikací přibližujících osobnost Gregora Johanna Mendela s bohatým obrazovým doprovodem.⁴ V limitovaném nákladu 200 kusů byla

³ Mendelova stezka byla připravována už dříve. Srovnej: MATALOVÁ, A. – MATALOVÁ, E.: *Stezka Mendelovým Brnem*. Brno 2015.

⁴ Např: RELICHOVÁ, J.: *Johann Gregor Mendel*. Hodonín 2022; DROZDOVÁ, E. – DOUBEK, M. – POSPÍŠILOVÁ, Š.: *G. J. Mendel Cesty ke genomu zakladatele genetiky. Begründer der Genetik – die Wege zu seinem Genom. Ways to the genome of the founder of genetics*. Brno 2022.

na ručním papíře a v japonské vazbě vydána také monumentální jubilejní publikace *Mendel. Documenta historica* v ceně desítek tisíc korun, obsahující faksimilie Mendelových objevů a další, dosud nepublikované nebo neznámé skutečnosti. Kožená vazba, ruční papír s příměsí rostlin hrachu vypěstovaného v Mendelově zahradě a jako součást sady faksimile rukopisu G. J. Mendela i věrná kopie jeho přednášky o pokusech s rostlinnými hybridy, to vše činí z knihy *Mendel* unikát s velkou sběratelskou hodnotou. Moravské zemské muzeum vydalo reprezentativní obrazovou publikaci obsahující snad všechny známé i méně známé fotografie související s Mendelovým životem, činností, místy kde žil a působil, včetně faksimilií klíčových dokumentů z jeho osobního i vědeckého života.⁵ Specifickou lahůdku nabídlo Moravské zemské muzeum těm, kteří se minulosti rádi přibližují prostřednictvím jídla a pití. V archivu Mendeliana se totiž dochovala slavná a oblíbená kuchařka paní Luisy Ondráčkové, která v augustiniánském klášteře na Starém Brně sloužila jako kuchařka. V kuchařce jsou obsaženy polévky, jídla z ryb, drůbeže i zvěřiny, paštiky, moučníky, jsou tam recepty na dny všední sváteční, narazíme tam i na pojmy, které se dnes už téměř nebo zcela vytratily.⁶ Výstavní panely upozorňující na místa spjatá s Mendelem nabídlo také Muzeum města Brna přímo na hradbách hradu Špilberku s krásným výhledem na klášter Králové, jak bylo nazýváno opatství augustiniánů. Pozornost byla věnována i popularizačnímu aspektu a zpřístupnění náročné vědy dětem a mládeži. Vznikly tři komiksové příběhy a také publikace pro nejmenší čtenáře.⁷ Veřejnost se o Mendelově jubileu a zásluhách mohla dočíst například v časopise *National Geographic* nebo ve speciálním magazínu *Mendel*, vydaným Hvězdárnou a planetáriem Mikuláše Koperníka v Brně.⁸ Ve spolupráci s Českou národní bankou byla k Mendelově poctě vydána zvláštní emise 2 500 kusů bankovek, pamětní mince, Moravské zemské muzeum vydalo pamětní eurobankovku, Česká pošta známku. Už pro rok 2022 vznikl nádherný historický kalendář *Brno Johanna Gregora Mendela*. A jaká by to byla jubilejní slavnost, kdyby nebylo čím připíjet? K originálním dárkům musíme připočítat také

⁵ SEKERÁK, J. – PONČÍKOVÁ, P. (eds.): *Iconographia Mendeliana 2022. Half a century of international research into the life and work of Gregor Johann Mendel and the beginnings of genetics in pictures and documents*. Brno 2022.

⁶ SEKERÁK, J. – DAŇKOVÁ, J. – DRAHOŠ, Z. (eds.): *Kuchařka pro Mendela. Nejnovější ilustrovaná kuchařská kniha Luisy Ondráčkové*. Brno 2022.

⁷ SEIFERTOVÁ, L.: *Gregor Johann Mendel a strastiplný příběh genů*. Brno 2021; VÍTKOVÁ, Z. – CHOCHOLOVÁ, E. – ŠTAFFA, O. – KRÍŽOVÁ, B. – BROUŠKOVÁ, Z.: *Genetika aneb od hrášku po genom*. Brno 2021; VÍTKOVÁ, Z.: *Gregor Johann Mendel studentům a dětem*. Brno 2017; KUBODAVIDOVÁ, N.: *Hráškovi*. Brno 2022.

⁸ ADÁMEK, H.: *Nebát se času*. National Geographic. Česko, 07/2022, s. 32–49 (článek obsahuje unikátní fotografie, kromě jiného exhumovaných Mendelových ostatků); *Mendel*. Magazín věnovaný vědě a 200. výročí narození G. J. Mendela, 03/2022.

Moderní víceúčelový skleník na místě skleníku, v němž dělal Mendel své pokusy a z něhož zbyly jen základy. Foto: Jiří Mihola.

Gregor Mendel Extra brut Génétique cuvée. Přicházejícím davům návštěvníků Mendelova festivalu zpívaly také pěvecké hvězdy – americká kapela Kool & the Gang, z českého hudebního nebe největší pozornost upoutala Ewa Farna. V červenci se Brno stalo skutečnou Mekkou vědeckého světa – Mezinárodní genetické konference se zúčastnili tři nositelé Nobelovy ceny – Ada E. Yonath (Izrael), Thomas Cech (USA) a Paul Nurse (Velká Británie). Hlavní týden oslav symbolicky uzavřela Janáčkova Glagolská mše v bazilice na Starém Brně.

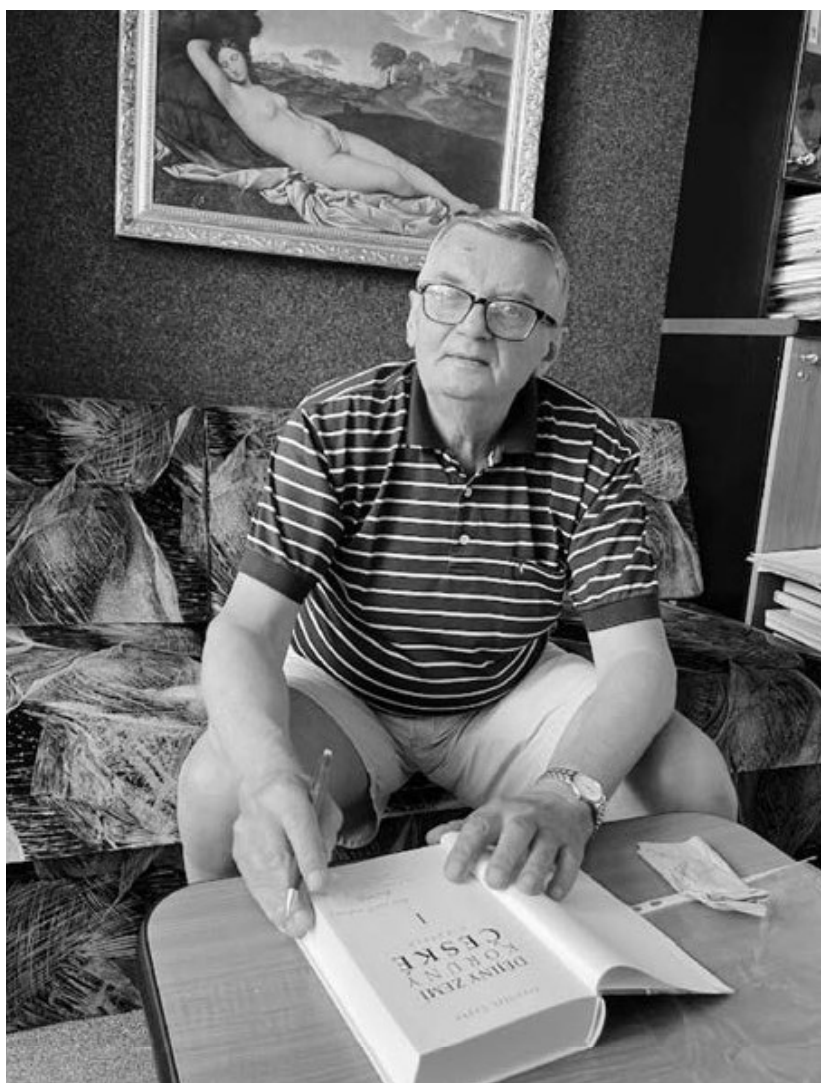
Hold nejslavnějšímu obyvateli Brna vzdala také Pedagogická fakulta. Katedra historie pozvala jako hosta dr. Marka „Orka“ Váchu, který přiblížil osobnost velkého vědce, meteorologa, učitele, kněze, řeholníka, opata a pozoruhodného člověka v přednášce *Gregor Mendel: všude známý, jen ne u nás*.

Velké oslavy jubilea Mendelova narození pokračovaly v polovině listopadu slavnostním otevřením moderního skleníku na základech skleníku v augustiniánském klášteře na Starém Brně, kde Mendel dělal své pokusy. Po generálních úpravách Mendlova náměstí bude v únoru 2023 odhalen nový památník nazvaný Hrachovina od Jaromíra Garguláka, který měli možnost hosté Mendelova festivalu vidět v rajském dvoře jako zmenšený model. Stane se trvalou připomínkou osobnosti, jehož objevů si po zásluze cení celý svět.

Jiří Mihola

DOCENT FRANTIŠEK ČAPKA OSMDESÁTILETÝ

Jeho *Dějiny zemí Koruny české v datech* mají ve svých knihovnách mnozí z nás. Tahle potřebná příručka pro studenty, učitele a zájemce o historii se dočkala tolika vydání, že může soupeřit s největšími knižními bestsellery. To zatím poslední dělá z knihy vydané v prestižním nakladatelství Libri dvoudílné kompendium všeho důležitého a zajímavého, co se českých dějin týká, až do roku 2019.¹ Nezůstalo však

Docent František Čapka. Foto: Jiří Mihola.

¹ ČAPKA, F.: *Dějiny zemí Koruny české v datech. I. díl.* Praha 2021; Týž: *Dějiny zemí Koruny české v datech. II. díl.* Praha 2022.

jen u této encyklopedie. František Čapka vydal také *Slovník českých a světových dějin* (Brno 1998), *Dějiny Moravy v datech* (Brno 2001), jako spoluautor se podílel na *Antropologickém slovníku aneb co by mohl člověk vědět o člověku (s přihlédnutím k dějinám literatury a umění)* (Brno 2009). Nedávno z Čapkova pera přibyl dvoudílný srovnávací přehled české a světové historie *Dějiny v datech. Politika, hospodářství, kultura zemí Koruny České a světa v souběhu* (Brno 2020, resp. 2021).

Dílo rodáka z Nížkovic, malé obce u Slavkova u Brna, který však větší část svého života prožil v Brně na Lesné, je však daleko pestřejší a svým rozsahem obdivuhodné. Na Filozofické fakultě Masarykovy univerzity vystudoval obor český jazyk a historie. Od roku 1965 do roku 1975 pracoval jako středoškolský pedagog. Poté nastoupil jako asistent na Pedagogickou fakultu Masarykovy univerzity. Doktorát získal na Filozofické fakultě v roce 1978 a roku 1985 se na stejné fakultě stal docentem. V letech 1984–1990 vedl Katedru historie Pedagogické fakulty a v letech 1982–1990 byl členem vědecké rady fakulty. František Čapka je uznávaným odborníkem na regionální dějiny. Jeho jméno najdeme pod dějinami více než dvaceti moravských měst a obcí. U některých byl vedoucím autorského kolektivu u dalších členem. Regionální historii přiblížil nejen mnoha generacím místních obyvatel, ale dal příklad mnohým svým studentům, jak zpracovávat dějiny obcí, v nichž žijí. Pohořelice, Břeclav, Křtiny, Velké Pavlovice, Prušánky, Brtnice, „oživil“ také dějiny zatopeného Mušova, jenž na svou dávnou historii upoutává již jen kostelem sv. Linharta. Jako zkušený regionalista patří mezi oblíbené vedoucí bakalářských a diplomových prací. Na Pedagogické fakultě Masarykovy univerzity přednášel bezmála půlstoletí, v současnosti spolupracuje již jen externě. Stále vede a oponuje diplomové práce, kterých vedl desítky a některé se dočkaly publikování.² V odborné práci se dlouhodobě zabýval odbory.³ Byl také úspěšným řešitelem grantů GA ČR, jeho práce byly oceněny prestižními cenami, opakovaně obdržel Cenu děkana Pedagogické fakulty, získal cenu GA ČR, stuhly mnohých vydavatelství aj. Z oceňovaných publikací zmiňme alespoň monografii *Nové osídlení pohraničí českých zemí po druhé světové válce* (Brno 2005), na níž spolupracoval s L. Slezákem a J. Vaculíkem, dále práci *Cukrovarnictví do roku 1938 a agrární strana (se zřetelem na Moravu s Slezsko)* (Brno 2011), kterou publikoval společně s L. Slezákem, podílel se také na rozsáhlém projektu, z něhož pod vedením B. Klímy vzešla publikace *Mládež a dějiny* (Brno 2001). Kouzlo docenta Čapky spočívá ve schopnosti předávání historických znalostí. Historie ho baví, spojuje ji se současností a chce, aby

² VODIČKOVÁ, K.: *Stanislav Hlučka. Stíhací pilot z Blažovic*. Blažovice 2016.

³ ČAPKA, F.: *Odbory na Brněnsku od května 1945 do února 1948*. Brno 1984; Týž: *Počátky a vývoj pracovní iniciativy na Jižní Moravě v letech 1945–1948*. Praha 1986; Týž: *Odbory v českých zemích v letech 1918–1948*. Brno 2008.

opravdu byla *Magistra vitae* – učitelka života, jak se o ní říká. Je si jist, že i v dnešní době jsou důležité učebnice dějepisu – sám je autorem mnoha z nich, k tomu připravil různé cvičebnice, metodické příručky a jiné pomůcky, další učebnice lektoroval.⁴ A do této práce dovedl zapojit i jiné, např. bývalou studentku, dnes sekretářku Katedry historie Jitku Lunerovou. Jednou z nejúspěšnějších publikací je také Čapkova *Procházka Brnem*, která se dočkala čtyř jazykových mutací. Historii popularizoval v publikacích *Tragédie mnichovské dohody, 1948 – Vítězný únor: Cesta k převratu*, podílel se také na sepsání historie brněnské fotbalové Zbrojovky (*100 let fotbalového klubu FC Zbrojovka Brno* (Brno 2013)). Protože k současným trendům historiografie náleží výzkum každodenního života, zpracoval – opět především pro školní prostředí – publikaci *Historia populi. Zrcadlo každodennosti v českých dějinách aneb Všední den od pravěku do konce „Velké války“* (Brno 2018). Už předtím publikoval práci *Obrazy ze života společnosti v českých dějinách* (Brno 2010). Během své dlouholeté pedagogické práce zaměřené na přípravu budoucích učitelů dějepisu vydal řadu skript, učebních textů a čítanek, v nichž studentům přiblížil nejdůležitější dokumenty.⁵ V neposlední řadě lektoroval mnoho dnes populárních komiksových podání různých období českých dějin. Celkově má docent Čapka na kontě 247 publikačních položek. Jeho invence se projevila také hned po sametové revoluci, když připravil vzdělávací cyklus „Co nebylo v učebnicích dějepisu“, s nímž společně s kolegy z Katedry historie navštěvoval jihomoravská Pedagogická centra (Střediska služeb školám). I dnes je František Čapka skvělý vypravěč, rád diskutuje a s nadhledem a vtipem rozdává studentům různé rady. Do jeho odborné oblasti, kterou jsou především české dějiny 19. a 20. století, spadá také otec národa František Palacký. „*Udělejte to jako František Palacký. Co člověk vyžení v jediném okamžiku, nemusí celý život vydělat. A pak se může věnovat vědě, třeba historii.*“ vybízel s úsměvem už v době, kdy studoval autor tohoto textu. V časech, kdy se relativizuje kde co a kdy jsou mnohé osvědčené, letité pravdy a zásady opomíjeny, je Čapka přesvědčen, že historie má ve vzdělávání důležité místo, že jsme součástí křesťanské kultury v širokém slova smyslu a že ti, co předávají poznatky dalším, musejí být sami dobrým příkladem.

Pane docente, pane kolego, díky za Vaše dílo, hodně zdraví, Božího požehnání a dlouhá léta!

Jiří Mihola

⁴ Např. *Dějepis 8 – od roku 1648 do 1918*. Praha 2003; *Dějepis I. Inspirace a projekty*. Praha 2008 (s J. Lunerovou); *Dějepis I. Pracovní sešit*. Praha 2008 (s J. Lunerovou); *Dějepis 9. Novověk, moderní dějiny*. Brno 2010–2016; *Dějepis 9 (od roku 1918 do současnosti)*. Praha 2004; *Dějepis. Novověk (8. ročník)*. Brno 2009 (spolu s L. Vykoupilem) aj.

⁵ *Dějiny českých zemí 1800–1918*. Brno 2011; *Dokumenty a materiály ke studiu národních dějin v letech 1848–1918*. Brno 2010; a mnoho dalších.

12. SJEZD ČESKÝCH HISTORIKŮ A DIDAKTIKA DĚJEPISU

Ve dnech 20.–22. září 2022 se v prostorách kampusu Univerzity Jana Evangelisty Purkyně v Ústí nad Labem uskutečnil 12. sjezd historiků z našeho státu – profesní setkání historiků a historiček České republiky. Akce se účastnili nejen historici a historičky a vědci z dalších příbuzných oborů z akademických i dalších pracovišť, ale také např. vyučující dějepisu na různých typech škol. Na organizaci a zabezpečení akce se podílely Katedra historie a Katedra archivnictví a pomocných věd historických Filozofické fakulty Univerzity Jana Evangelisty Purkyně v Ústí nad Labem a Sdružení historiků ČR – Historický klub 1872. Předchozí sjezd proběhl před pěti lety v Olomouci. Konání sjezdu bylo významnou možností k profesnímu setkání a síťování (umocněné navíc výrazným omezením prezenčního setkávání v nedávné době epidemie nemoci covid-19), konaným navíc v době probíhajících bojů na Ukrajině, které přináší potřebu odpovědí na mnohé kontextové otázky vycházející z historie.

V rámci plenárních zasedání sjezdu byla projednávána témata významu humanitního vzdělávání v dějinách, problematika tří desetiletí historického bádání v České republice a téma historie ve veřejném prostoru (neutralita, instrumentalizace, aplikace). Cílem bylo poukázat na nezastupitelnou roli historie a historického bádání v kontextu humanitních věd a na jejich význam pro společnost. V rámci sjezdu se uskutečnilo také šest kulatých stolů věnujících se aktuálním a významným tématům oboru – humanitním vědám v kontextu hodnocení výzkumných organizací a jejich financování; české historiografii po roce 1990 očima německých historiků; historii a populismu; orální historii v době pandemie; etice historické práce; inventuře paměti (otázce, jak se česká společnost vztahuje k minulosti).

Kromě těchto hlavních zasedání a kulatých stolů nabídl sjezd také rovnou čtyřicetku kongresových panelů s velmi rozmanitou tematickou nabídkou. Upozorníme na tomto místě zejména na didakticky zaměřený panel č. 24, který nesl označení „Jak na historické vzdělávání v době postfaktické aneb Proč se mám učit dějepis, když ho mám celý v telefonu?“ Příspěvky v tomto panelu se snažily o vymezení úkolů a problémů, které dějepisu přináší současná kurikulární situace – hledány byly otázky na odpovědi, co je (a není) v dějepise důležité a proč, co by se měli žáci v dějepise učit a jaké dovednosti by měly být rozvíjeny, čím se vyznačuje historicky ne/gramotný člověk apod. Panel garantovala Asociace pro didaktiku dějepisu, z. s. Garanty panelu byli místopředsedové asociace Mgr. Jaroslav Pinkas, Ph.D. (ÚSTR a PdF UK) a doc. Mgr. Radmila Prchal Pavlíčková, Ph.D. (FF UPOL).

Sekce byla zahájena obecnějšími příspěvky, na úvod vystoupili dva doyení didaktiky dějepisu, když prof. PhDr. Zdeněk Beneš, CSc. (FF UK v Praze) vystoupil

s úvahou o úloze historické edukace ve školním vzdělávání po roce 1989 a doc. PaedDr. Viliam Kratochvíl, Ph.D. (FF UK v Bratislavě) s příspěvkem nazvaným „O čom je vlastne dejepis?“. Následoval příspěvek předsedy Asociace pro didaktiku dějepisu, z. s. PhDr. Milana Ducháčka, Ph.D. (FP TUL), který nabídl expertní pohled zevnitř na úskalí a výhledy aktuální diskuze o revizi dějepisného RVP. Jednání pokračovalo vystoupením autora této zprávy (PdF MU, Brno), který představil analýzu aktuálních školních vzdělávacích programů zachycující proměny výuky dějepisu. První blok příspěvků byl zakončen vystoupením PhDr. Pavla Kopečka, Ph.D. (PdF UPOL) představujícího problémy reflexe nejnovějších dějin v českých a slovenských středoškolských učebnicích dějepisu.

Druhý blok této „didaktické sekce“ zahájil předseda Asociace učitelů dějepisu Mgr. Pavel Martinovský (ZŠ Vratislavova, Praha) se svým příspěvkem, ve kterém si položil otázku, zda změníme-li pojetí výuky dějepisu, neměli bychom změnit i formy hodnocení. Další příspěvek byl věnován problematice měření historické gramotnosti (nástroje k měření epistemických přesvědčení v dějepise). Přednesli jej Mgr. Vojtěch Ripka, Ph.D. a PhDr. Pavla Sýkorová (ÚSTR). Zajímavé byly také příspěvky Mgr. Marka Fapša, Ph.D. (FF UK v Praze) o kontrafaktuálních dějinách v didaktice dějepisu a hostů ze Slovenska Mgr. Mikuláše Jančury, PhD., Mgr. Kataríny Lukáčové, PhD. a Mgr. Miriam Filčákové (FF UPJŠ v Košicích) o public history jako nástroji zpřítomňování minulosti.

Předposlední blok příspěvků se točil okolo badatelské (konstruktivistické) výuky dějepisu, která je aktuálně ověřována v rámci projektu Dějepis+. Tuto metodu představil Mgr. Jaroslav Pinkas, Ph.D. (ÚSTR a PdF UK v Praze), na kterého navázala sympatická vystoupení učitelů (zapojených aktivně do zmiňovaného projektu) týkající se badatelské výuky v praxi – konkrétně Mgr. Martina Vonáška (Gymnázium Hladnov, Ostrava), Mgr. Adély Hufové (ZŠ Dubí) a Mgr. Lenky Řezáčové (SPgŠ a SZŠ Krnov).

V rámci posledního bloku této sekce pak vystoupili PhDr. Jaroslav Najbert, Ph.D. (ÚSTR) se svojí analýzou dějepisné komunity týkající se skupiny „Starší dějiny moderně“ na sociální síti Facebook a Mgr. Petr Sedlák, Ph.D. (ÚSTR) s pojednáním o učících se komunitách jako příležitosti pro další vzdělávání učitelů dějepisu. Poslední příspěvek přednesla doc. PaedDr. Naděžda Morávková Ph.D. (PdF ZU v Plzni). Kriticky se v něm věnovala orálním pramenům a badatelské metodě výuky dějepisu. Po každém z bloků následovala bohatá diskuze, otevírající řadu dalších otázek. Pro didaktiku dějepisu bylo důležité také večerní jednání před rokem založené Asociace pro didaktiku dějepisu, z. s., kde byla představena její dosavadní činnost a plány do budoucna. Účastníci se shodovali na potřebnosti této instituce, pro jejíž činnost je však omezující její „dobrovolnický“ charakter. Pro didaktiku dějepisu mělo toto setkání spojené s následujícími jednáními význam spočívající v prohloubení a utužení spolupráce této komunity.

Z jednání „didaktické sekce“ 12. sjezdu českých historiků. Foto: Miroslav Jireček.

Tradičně byla na sjezdu vyhlášena Cena Josefa Pekaře (20. ročník), kterou obdržela PhDr. Michaela Žáková, Ph.D. z Historického ústavu AV ČR za publikaci *„Tereziánský ústav šlechticů na Pražském hradě.“* Nechyběla také doktorandská posterová sekce, z níž ty nejzdařilejší získaly Ceny sjezdového výboru a Ceny děkanky FF UJEP. Zajištěn byl také bohatý doprovodný program umožňující poznat region, který setkání hostil.

Celorepubliková akce měla zdárný průběh. Účastnilo se jí více než 600 historiček a historiků z našeho státu, ale také zástupci zahraničních profesních sdružení (včetně profesora Alaina Soubigou z pařížské Sorbony). Proneseno bylo více než 430 referátů. Ústí nad Labem se prezentovalo jako město, které má značný potenciál. Stejně tak setkání ukázalo, že historická věda má společnosti co nabídnout. Potěšující je, že stejně se prezentovala také didaktická sekce tohoto setkání. Již nyní se lze těšit na v pořadí již 13. sjezd, který se uskuteční na Filozofické fakultě Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích v roce 2027.

Miroslav Jireček

XXI. ČESKO-POLSKÉ HISTORICKÉ A PEDAGOGICKÉ DNY ETNICKÉ A NÁBOŽENSKÉ ASPEKTY VÝCHOVY A VZDĚLÁVÁNÍ

Až do roku 2000 sahají počátky intenzivní spolupráce mezi katedrami historie a sociální pedagogiky Pedagogické fakulty Masarykovy univerzity na jedné straně a Institutem pedagogiky Fakulty historických a pedagogických věd Univerzity ve Vratislavi (Instytut Pedagogiki, *Wydział Nauk Historycznych i Pedagogicznych, Uniwersytet Wrocławski*). Tehdy se konaly první česko-polské historické a pedagogické dny (či *Polsko–Czeskie Historyczne i Pedagogiczne Dni*), které se pod uvedenými názvy konají vždy jeden rok Brně a druhý v polské Wroclawi (Vratislavi). Z této spolupráce vzešel také zrod časopisu vycházející pod názvem *Czech-polish historical and pedagogical journal*, vycházející od roku 2009. Každoroční periodická konání těchto konferencí byla ale v uplynulých dvou letech přerušena vypuknutím epidemie nemoci covid-19, kdy se konference neuskutečnila. V roce 2021 nás navíc navždy opustil prof. Jaroslav Vaculík, který stál na české straně na počátku této dlouhodobé spolupráce.

9. listopadu 2022 se po dvouleté pauze podařilo na tuto spolupráci navázat, když se na Pedagogické fakultě Masarykovy univerzity uskutečnily již *XXI. česko-polské historické a pedagogické dny*, tentokrát na téma *Etnické a náboženské aspekty výchovy a vzdělávání*. Konference byla zahájena děkanem pořadající instituce doc. Jiřím Němcem, který vyzval k většímu zapojení studentů do této dlouhodobé spolupráce a dalšímu zkvalitnění výše jmenovaného časopisu. Následovaly tři bloky tohoto mezinárodního odborného setkání. První z nich moderoval prof. Petr Kaleta. V něm vystoupilo pět polských hostů s následujícími tématy – Piotr Gołdyn (vliv katolické církve na činnost Polské vzdělávací společnosti na Volyni v letech 1917–1939), Anna Haratyk (etnické aspekty současného vzdělávání na příkladu Podhalí), Barbara Jędrychowska (výuka náboženství v Polsku na pozadí vztahů mezi státem a církví v letech 1945–1961), Mirosław Piwowarczyk (katolický model vzdělávání v teorii a praxi – Národní organizace žen, 1919–1939) a Anna Chmiel (regionální/etnické vzdělávací cesty na příkladu hornoslezské základní školy – historický a současný kontext). Blok příspěvků zakončil Petr Kaleta, který představil osudy ruského důstojníka a vítěze Velké pardubické Vladimíra Hejmovského.

Druhý blok příspěvků moderoval doc. Dušan Klapko. Vystoupili zde tři reprezentanti domácí katedry historie. Autor této zprávy referoval o školském zákonodárství první republiky z hlediska národnostních menšin. Kamil Štěpánek pak představil problematiku „obrozené státnosti“ (1918–1921) v reflexi česko(slovenských) a polských poštovních známek ve výchovně vzdělávacím procesu a Jiří Mihola české svaté a blahoslavené v diskurzu sekularizované společnosti a v učebnicích

dějepis po roce 1989. Blok příspěvků byl zakončen vystoupením Andrzeje Ładyżyńskiego, který představil příspěvek na téma objevování sousedů – Češi a Poláci ve světle vybraných sociálních médií.

Poslední zmiňovaný pak moderoval závěrečný blok, kde bylo představeno pět referátů, jejichž autory byli nejprve tři polští hosté, následovaní dvěma zástupci domácí katedry sociální pedagogiky – Piotr Kwiatkowski (religiozita jako ochranný faktor před užíváním psychotropních látek), Krystyna Dziubacka (kulturní aspekty vzdělávání pro uhlounou transformaci v regionu Turoszowska), Marek Podgórný (typy a projevy spirituality – vzdělávací aspekty), Dušan Klapko (sociální diverzita v kontextu perspektiv aktérů školy) a Veronika Kolaříková (národní identity a jejich role v muzejních expozicích ve vztahu k edukační realitě žáků ZŠ). Zajištěn byl překlad příspěvků do polského a českého jazyka. Velmi cenná byla následující debata. V příštím roce se uskuteční již *XXII. Polsko–Czeskie Historyczne i Pedagogiczne Dni*, tentokrát v polské Vratislavi. Nezbyvá než doufat, že se podaří tuto vzájemnou spolupráci nadále rozvíjet a zintenzivňovat.

Miroslav Jireček

Zástupci Institutu pedagogiky Fakulty historických a pedagogických věd Univerzity ve Vratislavi na XXI. česko-polských historických a pedagogických dnech v Brně.

Foto: Miroslav Jireček.

VÝZNAMNÍ HOSTÉ KATEDRY HISTORIE A JEJICH PŘEDNÁŠKY V LETECH 2021–2022

Dr. Karl von Habsburg – Lothringen. Foto: Jiří Mihola.

Přednášky zajímavých hostů už mají na katedře historie Pedagogické fakulty Masarykovy univerzity dvacetiletou tradici. Přerušila ji covidová epidemie. V době on-line výuky bylo problematické cokoliv navíc organizovat, nebylo snadné zabezpečit výuku. Přes letní období se situace vždy lepšila. Proto jsme ve spolupráci s Ekonomicko-správní fakultou připravili nevšední setkání. 13. října 2021 vystoupil v největším sále Pedagogické fakulty Dr. Karl von Habsburg – Lothringen s přednáškou *Ochrana kulturních památek lidstva před válečnými konflikty, úloha dnešního pedagoga a prezentace kulturního dědictví národů ve výuce*. S nadcházejícím zimním obdobím se opatření opět zpříšňovala a účast na přednáškových akcích omezovala. Přesto jsme 13. prosince 2021 realizovali „adventní“ přednášku, která mířila nejen na studenty katedry historie, ale také na studenty katedry sociální pedagogiky a vlastně všechny zájemce o skauting, foglaring a související volnočasové aktivity. Proslovil ji prof. PhDr. Pavel Hošek, Ph.D. z Teologické evangelické fakulty Univerzity Karlovy na téma *Výchovné, vzdělávací, morální a duchovní aspekty v dílech Jaroslava Foglara, E. T. Setona a Tolkiena*. Mohlo se jí zúčastnit maximálně 50 posluchačů, což je škoda. V přednášce byly představeny hlavní teze

z Hoškových publikací zabývajících se touto problematikou.¹ Užitečná byla pro všechny zájemce o dějiny skautingu a volnočasové aktivity mládeže. Přednášky se účastnil také děkan Pedagogické fakulty doc. Jiří Němec, který se rovněž zabývá dílem nejúspěšnějšího českého spisovatele pro děti a mládež i tzv. foglaringem, který je možné charakterizovat jako skauting inspirovaný knihami a návody činnosti v knihách Jaroslava Foglara.²

Napadení Ukrajiny Ruskem v březnu roku 2022 vzbudilo pozornost a odsouzení skoro celého světa. Otevřela se řada diskusí, analyzovaly se příčiny, dřívější i současné problémy východní Evropy. Ukrajina se stala nejfrekventovanějším tématem. Dějiny Ukrajiny jsou složité, stejně jako její snaha o bližší propojení a spolupráci se Západem. Proto jsme jako hosta katedry pozvali ukrajinistu dr. Petra Kalinu, Ph.D. z Ústavu slavistiky Filozofické fakulty Masarykovy univerzity. Jeho přednáška se uskutečnila 8. března 2022 a byla nazvána *Poznejme Ukrajinu*. Vzbudila velký zájem posluchačů, kteří se od zasvěceného znalce dozvěděli podrobnosti o hospodářských, národnostních, jazykových a politických problémech zejména soudobých dějin.

Světlem popularizace historie zahýbal veleúspěšný podcast *Přepište dějiny*, jehož protagonisty jsou profesor Michal Stehlík a doktor Martin Groman. V soutěži Podcast roku 2020 získali tito pánové první místo v kategorii Objev roku. Moderní a zároveň tradiční formát přímo volal po knižní podobě. Na konci roku 2021 kniha vyšla a autoři se mohli těšit z velkého úspěchu na knižním trhu.³ Protože je popularizace historie pro učitele dějepisu důležitá, dalším hostem katedry historie se stal prof. PhDr. Michal Stehlík, Ph.D., bývalý děkan Filozofické fakulty Univerzity Karlovy, dnes náměstek ředitele v Národním muzeu. Témat se nabízelo mnoho, nakonec jsme zvolili bližší pohled na tragické období nástupu komunistické totality v roce 1948. Přednáška nazvaná *Klement Gottwald – mezi revolucí a totalitou* byla ukázkou brilantního přednesu a strhujícím způsobem podaného příběhu prvního dělnického prezidenta a představitele bezskrupulózního režimu.

Rok 2022 byl zejména pro Brno rokem Gregora Johanna Mendela. Této osobnosti se dnes věnuje celá řada nejrozumnějších odborníků. Přesto, že dnes již zakladatel genetiky není upozadován z náboženských důvodů, zdaleka mu není na základních a středních školách věnována pozornost, jakou by si zasloužil. Pro budoucí

¹ HOŠEK, P. (ed.): *Duchovní rozměr fenoménu Foglar*. Praha 2018; Týž: *Evangelium podle Jaroslava Foglara*. Brno 2022; Týž: *Sloužím Tajnému ohni. Duchovní zdroje literární tvorby J. R. R. Tolkiena*. Brno 2020.

² JIRÁSEK, I. – NĚMEC, J. – MACKŮ, R.: *Foglar v nás: záhada hlav a lomu*. Brno 2021.

³ STEHLÍK, M. – GROMAN, M.: *Přepište dějiny*. Praha 2021; Týž: *Přepište dějiny. Podruhé*. Praha 2022.

Prof. PhDr. Michal Stehlík, Ph.D. při přednášce o Klementu Gottwaldovi na Pedagogické fakultě MU v březnu 2022. Foto: Jiří Mihola.

učitele dějepisu, ale třeba i biologie byla primárně určena přednáška dr. Marka „Orka“ Váchy, Ph.D. (Ústav etiky a humanitních studií 3. lékařské fakulty Univerzity Karlovy) s provokativním názvem *Gregor Mendel – známý všude, jen ne u nás?*, která se uskutečnila 19. dubna 2022 a stala se tak zároveň výzvou k účasti na letním Mendelově festivalu. Katolický kněz a popularizátor vědy v přednášce spojil svět biologie pregnantním vysvětlením zákonů dědičnosti se světem historickým, kde představil Mendela jako kněze, řeholníka, opata a vědce širokého záběru.

Již poněkolkáté byl jako host katedry 21. dubna 2022 pozván medievalista, husitolog, špičkový badatel a zároveň popularizátor historie prof. PhDr. Petr Čornej, DrSc. Ten nedlouho před svojí přednáškou na Pedagogické fakultě Masarykovy univerzity s ročním zpožděním (kvůli COVIDu) obdržel od prezidenta republiky medaili za zásluhy na návrh autora této zprávy. Tentokrát v Brně přednášel na téma *Jiří z Poděbrad v kontextu husitské diplomacie*. Zaplněná aula byla znovu svědkem vynikající přednášky, na níž navázala živá diskuse. Po přednášce jsme na katedře historie s prof. Čornejem natočili hodinový rozhovor o historii, osobnostech dějin, mýtech a stereotypch o přípravě budoucích učitelů, úrovni českého školství a dalších otázkách, publikovaný v časopise *Komenský*.⁴

20. října 2022 na katedře historie přednášel doc. Mgr. Petr Květina, Ph.D. na téma *Prehistorie není minulost*. Cílem přednášky bylo upozornit na nevhodné pojetí prehistorie ve výukové koncepci. Přednášející zdůraznil, že pro správné pochopení toho, co prehistorie představuje, je třeba opustit rámec čistého dějepisu a použít koncepci kulturní antropologie.

Přednášky hostů katedry historie se těšily velmi dobré návštěvnosti a svým rámcem v mnoha případech oslovovaly studenty a učitele dalších oborů.

Jiří Mihola

BAKALÁŘSKÉ PRÁCE OBHÁJENÉ NA KATEDŘE HISTORIE PEDAGOGICKÉ FAKULTY MU V LETECH 2007–2022

Bakalářské studium v České republice bylo de facto zavedeno schválením tzv. Boloňské deklarace. Na katedře historie nastoupili první studenti do bakalářského studia roku 2004, první obhajoby bakalářských prací se uskutečnily roku 2007. Před zavedením bakalářského studia, a tedy dvoustupňového studia, v přípravě budoucích učitelů bylo studium pětileté, jednostupňové. Na konci 2. ročníku se konala tzv. souborná zkouška a obhajovala se ročníková seminární práce, kterou můžeme s ohledem na požadovaný rozsah a obsah chápat jako jakýsi předstupeň bakalářských prací. S tím rozdílem, že po souborné zkoušce a obhájení ročníkové práce studenti žádný diplom ani osvědčení nedostávali, pouze zápis do indexu.

⁴ MIHOLA, J. – RODOVÁ, V.: *Rozhovor s Petrem Čornejem o výchovně-vzdělávací roli historie a o důležitosti dobrých učitelů*. *Komenský* 147, 2022, č. 2, s. 3–10.

Bakalářské práce vedli: Mgr. Libor Bílek; doc. PhDr. František Čapka, CSc.; doc. PhDr. Mgr. Tomáš Černušák, Ph.D.; PhDr. Vladimír Černý, Ph.D.; prof. PhDr. František Hanzlík, CSc.; PhDr. Tomáš Jeřábek; Mgr. Miroslav Jireček, Ph.D.; prof. PhDr. Petr Kaleta, Ph.D.; doc. PhDr. Bohuslav Klíma, CSc.; prof. PhDr. Pavel Otmar Krafl, Dr.; Mgr. Lukáš Kratochvíl; prof. PhDr. Marie Marečková, DrSc.; Mgr. Jiří Mihola, Ph.D.; PhDr. Michal Pehr, Ph.D.; Mgr. Petr Sedláček, Ph.D.; Mgr. Libor Svoboda, Ph.D.; PhDr. Kamil Štěpánek, Ph.D.; prof. PhDr. Jaroslav Vaculík, CSc.; PhDr. Marek Vařeka, Ph.D.; doc. PhDr. Zlatica Zudová-Lešková, CSc.

2007

- BASTLOVÁ, Petra: Ozdoby a šperky v pravěku I. (B. Klíma)
- DOLEŽELOVÁ, Jana: Zámek Jevišovice v 18. století ve světle pozůstalostních inventářů. (T. Jeřábek)
- HAVELKOVÁ, Jitka: Kongregace milosrdných sester III. řádu sv. Františka pod ochranou svaté rodiny a její působení v Brně v 19. století a na počátku 20. století. (J. Mihola)
- HIRŠ, Jan: Vývoj kostela sv. Mikuláše ve Znojmě a jeho církevního okrsku v průběhu staletí. (B. Klíma)
- JAVORSKÝ, Jan: Osídlování jihočeského pohraničí po roce 1945. (F. Čapka)
- JIREČEK, Miroslav: Z dějin piaristické koleje ve Strážnici v 19. století. (J. Mihola)
- KOLMANOVÁ, Hana: Historie hodové tradice v obci Spytihněv. (F. Čapka)
- LEITNEROVÁ, Hana: Historický vývoj Znojma-Hradiště 1938–1950. (B. Klíma)
- MRÁZOVÁ, Kateřina: Kongregace Milosrdných sester sv. Vincence de Paul ve Strážnici. (J. Mihola)
- NOVÁK, Martin: Počátky školství v Brně-Židenicích. (F. Čapka)
- PAULUSOVÁ, Kamila: Hora Matky Boží u Králík. K dějinám kláštera a poutního místa v 19. století. (J. Mihola)
- PAVLOVÁ, Monika: Odsun Němců z Králicka po druhé světové válce. (J. Vaculík)
- POSPÍŠILOVÁ, Lenka: Zázračná uzdravení Matky Boží Tuřanské na přelomu 17. a 18. století. (J. Mihola)
- SEDLÁČKOVÁ, Ivana: Spolkový život v Dačicích v letech 1918–1938 (se zaměřením na kulturní a tělovýchovné spolky). (F. Čapka)
- SOLNÍČKA, David: Život augustiniánského mnicha Anselma Rambouska na pozadí kulturního rozkvětu kláštera na Starém Brně v 19. století. (T. Černušák)
- SVOBODOVÁ, Martina: Škola a klášter kongregace milosrdných sester sv. Karla Boromejského v Líšni. (J. Mihola)
- SYROVÝ, Ondřej: Příspěvek k dějinám Budišova. (J. Vaculík)
- VAŇKOVÁ, Lenka: Významné osobnosti lysické větve rodiny Dubských v 19. století. (T. Jeřábek)

VEČEŘOVÁ, Kateřina: Zámek Hrotovice v 18. století na základě pozůstalostních inventářů. (T. Jeřábek)

VOLDŘICH, Tomáš: Osídlování Stříbra se zaměřením na obec Kladruby. (F. Čapka)

VONDROVÁ, Kateřina: Ozdoby a šperky v pravěku II. (B. Klíma)

2008

BABÁČKOVÁ, Kamila: Příspěvek k dějinám tajných společností na Moravě.

(T. Jeřábek)

BABINEC, Vojtěch: Záchrana jedinečné barokní sochy, její restaurace a její umělecko-historická analýza. (B. Klíma)

BARTOŠKOVÁ, Šárka: Habáni v Dambořicích na Ždánicku. (B. Klíma)

BÁRTOVÁ, Monika: Historický vývoj brněnského poštovníctví (se zaměřením na období do rozpadu Rakousko-Uherska). (F. Čapka)

BÍLEK, Libor: Akce „Včela“. Likvidace údajné protistátní skupiny na Uherskobrodsku v roce 1951. (L. Svoboda)

BRYCHTOVÁ, Květa: Erby rodu Althannů na architektonických, sochařských a vybraných movitých památkách na Znojemsku. (B. Klíma)

CÁP, Michal: Konce Židovské náboženské obce ve Světlé nad Sázavou. (J. Vaculík)

FRYČÁKOVÁ, Kateřina: Voršilky v Olomouci. (J. Mihola)

KLOBOUKOVÁ, Lucie: Církevní svátostky z období baroka na Olomoucku. (B. Klíma)

NOVÁK, Lukáš: Historie SK Slavia Praha v letech 1896–1918. (J. Mihola)

NOWAKOVÁ, Martina: Odsun a osídlování Severomoravského pohraničí v letech 1945–1950 (se zaměřením na město Krnov). (F. Čapka)

PEKÁRKOVÁ, Vendula: Československá fortifikace v letech 1933–1938 se zaměřením na kralickou oblast. (F. Čapka)

PRUDÍK, Ladislav: Vývoj škol v obcích Ruda, Dolní Heřmanice a Jabloňov od založení do konce 1. sv. války. (F. Čapka)

SLEZÁČKOVÁ, Veronika: Historie školství města Slavkov u Brna. (F. Čapka)

SVOBODA, Petr: Reflexe Maastrichtské, Amsterdamské a Niceské smlouvy v českém tisku. (J. Vaculík)

ŠAMÁNKOVÁ, Eva: Historie zahrad a hradu Pernštejn. (B. Klíma)

ŠERÁ, Lucie: Příspěvek k historii partyzánských hnutí na Třebíčsku. (J. Vaculík)

ŠIMKOVÁ, Lucie: Z dějin františkánského kostela a kláštera sv. Víta v Jemnici. (J. Mihola)

VÍCHOVÁ, Soňa: Tělocvičná jednota Sokol v Dolních Kounicích na počátku 20. století. (F. Čapka)

VÍŠKOVÁ, Eva: Z historie vinařství a vinohradnictví v obci Moravská Nová Ves. (B. Klíma)

2009

- BŘEZINOVÁ, Petra: Příspěvek ke kurikulární reformě ZŠ (Mediální inspirace a jejich uplatnění v mezipředmětových vztazích). (K. Štěpánek)
- BUREŠ, Pavel: Každodenní život ve městě Zábřeh v letech 1714–1749. (M. Marečková)
- BÚTOROVÁ, Eva: Experimentální výroba velkomoravské keramiky a její využití ve výuce dějepisu I. (B. Klíma)
- ČANDRLOVÁ, Lenka: Kostel sv. Jana Nepomuckého a počátky samostatné farnosti v Podolí u Brna (1895–1940). (J. Mihola)
- DITTRICH, Jiří: Vývoj gymnázia Polička do roku 1945. (F. Čapka)
- FRYČÁKOVÁ, Kateřina: Voršilky v Olomouci. (J. Mihola)
- CHYTIL, Radim: Pomoc krajanů a exulantů v USA československé londýnské exilové vládě v období druhé světové války. (F. Hanzlík)
- KAPLOVÁ, Alžběta: O biskupském hrádku v Mohelnici. (B. Klíma)
- KYNICKÝ, František: Velkopavlovické okolí v době hradištní. (B. Klíma)
- MAJDOVÁ, Hana: Pomoc krajanů v Americe československé zahraniční akce v čele s T. G. Masarykem v období první světové války. (F. Hanzlík)
- ROTHSCHEINOVÁ, Terezie: Zámek Koryčany ve světle pozůstalostních inventářů. (T. Jeřábek)
- TĚŠÍK, Marek: Záchranné archeologické akce na výzkumu velkomoravského mocenského centra ve Znojmě - Hradišti I. (B. Klíma)
- VONDRÁČKOVÁ, Marta: K vývoji osídlení na Hradišti sv. Hypolita u Znojma. (B. Klíma)

2010

- BUCANOVÁ, Magdalena: Kapitoly z historie kostela a farnosti v Trhové Kamenici. (J. Mihola)
- FOJTÍK, Jan: Z historie Sokola ve Valašských Kloboukách. (J. Mihola)
- FRAJTOVÁ, Hana: Obnovení činnosti jezuitského řádu na Moravě na přelomu 19. a 20. století. (J. Mihola)
- JAKUBEC, Pavel: K vnitřnímu opevnění hradiště sv. Hypolita – pokus o nastínění jeho vývoje. (B. Klíma)
- JÍRŮ, Jakub: Ke každodennímu životu brněnské jezuitské koleje na přelomu 17. a 18. století. (J. Mihola)
- KABOURKOVÁ, Petra: K historii kostela sv. Hedviky v Doubravě. (J. Mihola)
- KOŤA, Martin: Proměny města Brna v letech 1848–1914. (T. Jeřábek)
- KRÁLÍČKOVÁ, Kateřina: Průmysl a živnosti v Novém Městě na Moravě v 19. a 20. století. (J. Vaculík)

- KUBIŠOVÁ, Veronika: Z dějin brněnského konventu Milosrdných bratří v 19. a 20. století. (J. Mihola)
- LUŇÁKOVÁ, Alžběta: Vývoj školství ve spádové obci Bílovice na Uherskohradištsku a v okolních obcích od prvních zmínek do roku 1918. (F. Čapka)
- MATULOVÁ, Jana: Z historie přerovského vzdělávání učitelek. (F. Čapka)
- NEČASOVÁ, Barbora: Z historie Tělovýchovné jednoty Sokol Klobouky u Brna. (F. Čapka)
- PERNICOVÁ, Iva: Počátky spolkového života v Bučovicích, 1848–1900 (se zaměřením na vybrané spolky). (F. Čapka)
- PITORÁKOVÁ, Helena: Ohlas nástupu nacismu ve vybraném dobovém československém tisku. (J. Vaculík)
- SEDLÁKOVÁ, Věra: K slovanskému osídlení předhradí na Hradišti sv. Hypolita u Znojma – výzkum Herich, Zezula – 2009. (B. Klíma)
- SEGEČ, Stanislav: Z historie olomouckého hodinářství. (B. Klíma)
- SKOUPÁ, Tereza: Opat Cyril František Napp a jeho působení v klášteře na Starém Brně. (J. Mihola)
- TURINSKÝ, Jan: Rakouská řadová pěchota 1805–1809. (F. Čapka)
- VÁVRA, Martin: Velké Hostěrádky na počátku 20. století. (F. Čapka)
- VÍTKOVÁ, Andrea: Eminentní osobnost Františka Matouše Klácela v augustiniánském klášteře na Starém Brně. (J. Mihola)

2011

- BIRASOVÁ, Jana: Vojenští duchovní v Čs. samostatné obrněné brigádě – zaměřeno na osobnost ppor. duch. Františka Petružely. (J. Vaculík)
- CASKOVÁ, Růžena: K dějinám vzniku a vývoje historického jádra Kralic nad Oslavou. (B. Klíma)
- DALECKÁ, Kateřina: Znalosti žáků, ukončujících 9. ročník ZŠ, o dění v koncentračním táboře Osvětim v letech 1940–1945, se zaměřením na analýzu vědomostí žáků na Brněnsku – ve městě a na venkově. (J. Vaculík)
- DONNÉ, Tomáš: K otázce osídlení velkomoravského hradiště u Znojma. (B. Klíma)
- HERBRYCH, Josef: Likvidace údajné protistátní skupiny v Rokytnici nad Rokytinou v souvislosti s případem Babice. (L. Svoboda)
- JAKUBCOVÁ, Iveta: Historie základní školy Hany Benešové v Borech u Velkého Meziříčí. (F. Čapka)
- KREJSA, Michal: Polští vězni na Špilberku. (F. Čapka)
- KRUTTOVÁ, Růžena: K dějinám vzniku a vývoje historického jádra Kralic nad Oslavou. (B. Klíma)
- MATYSOVÁ, Lenka: Sociální struktura obyvatelstva a jejich zastoupení v jednotlivých živnostech v 19. a polovině 20. století v Třebíči. (F. Čapka)

- MUSILOVÁ, Petra: Život bývalého politického vězně RNDr. PhMr. Miloslava Součka. (L. Svoboda)
- OGROCKÁ, Krystyna: Z dějin probuzeneckých hnutí církve evangelické. Příspěvek k náboženským poměrům na Těšínsku ve 20. století. (J. Mihola)
- RECMANIKOVÁ, Michaela: Politický proces v 50. letech – kauza Rachač a spol. (L. Svoboda)
- ROZUM, Richard: Osobnosti zahraničního odboje na Uherskohradištsku. (J. Vaculík)
- RYBKA, Jiří: Příspěvek k identifikaci požárem poškozených Mikulčických železných nálezů. (B. Klíma)
- STIXOVÁ, Jana: Ohlas událostí v Sovětském svazu v první polovině roku 1935 ve vybraném dobovém moravském tisku. (J. Vaculík)
- SVOBODOVÁ Eva: Vznik a vývoj Občanského fóra v Nosislavi. (J. Vaculík)
- TRNČÁKOVÁ, Kristýna Alexandra: Založení Baťovy nemocnice ve Zlíně. (J. Vaculík)
- VALEČKOVÁ, Kristina: Život kněze Bohuslava Buriana. (L. Svoboda)
- VESELÁ, Blanka: K vývoji obce Olbramkostel 18. a 19. století. (M. Marečková)
- ZELINA, Radim: Tělovýchovná jednota Sokol ve Strážnici v první polovině 20. století. (F. Čapka)

2012

- CAHOVÁ, Lenka: Léta protektorátu v Brtnici a připojených obcích. (F. Čapka)
- DLOUHÁ, Kateřina: „Za Panenkou Skákavou“ Mariánské Skoky v kontextu pobělohorské poutní tradice Čech. (J. Mihola)
- GOLIAS, Janis: FC Zbrojovka Brno (SK Židenice) v letech 1913–1933: od počátku založení klubu po postup do I. profesionální ligy. (F. Čapka)
- HABERMANN, Dominik: Souboj jako běžný prostředek řešení šlechtických sporů, v českých zemích v raném novověku. (J. Mihola)
- HLAVICA, Martin: Historie školství v Kelči v první polovině 20. století. (J. Mihola)
- HOŠEK, Stanislav: Z historie valtického konventu Milosrdných bratří v 19. a 20. století. (J. Mihola)
- JANEČKA, Josef: Kamenné žernovy z velkomoravského hradiště u Znojma. (B. Klíma)
- JANKŮ, Jitka: Kapitoly z dějin města a historie textilní manufaktury v Letovicích. (B. Klíma)
- KOHOUTEK, Michael: Premonstrátský klášter Louka u Znojma v době po husitských válkách (1434–1526). (T. Černušák)
- KOŘÍNKOVÁ, Daniela: Historie evangelických církví v Brně. (J. Mihola)
- KOŠAŘOVÁ, Klára: Příspěvek k likvidaci ilegální skupiny Huvar na Zlínsku v roce 1948. (J. Vaculík)

- NOVÁKOVÁ, Monika: Kapucínský klášter a farnost Třebíč – Jejkov v letech 1899–2000. (J. Mihola)
- POLACHOVÁ, Kateřina: Historický vývoj zámku Habrovany v 19.–20. století. (T. Jeřábek)
- POPELA, Jakub: Válka v Bosně a Hercegovině na stránkách vybraného českého tisku v letech 1992–1995. (J. Vaculík)
- POSPÍŠILOVÁ, Zdeňka: Historie sboru dobrovolných hasičů obce Martinice. (F. Čapka)
- SISKA, František: Rozvoj hornictví Ostravsko-karvinského revíru v druhé polovině 20. století. (J. Vaculík)
- VESELÝ, Martin: K problematice českého vysokého školství za nacistické perzekuce (se zaměřením na město Brno). (F. Čapka)

2013

- BOHÁČKOVÁ, Veronika: Dělostřelecká tvrz Bouda v historii (1936–1945) a v současnosti. (J. Vaculík)
- BUDÍN, Jan: Historie základní školy v Měříně od prvopočátku po současnost. (B. Klíma)
- BURŠÍKOVÁ, Jana: Opevňovací práce na jižní Moravě se zaměřením na druhé obranné postavení. (F. Čapka)
- DAŘOVÁ, Veronika: Historie hulínských cukrovarů. (F. Čapka)
- DANIELOVÁ, Eliška: K dějinám kláštera alžbětinek v Brně v 18. a 19. století. (J. Mihola)
- DOKOUPIL, Marek: Přehled dějin židovské obce v Boskovicích. Didaktické uplatnění tématu. (P. Krafl)
- FORMANOVÁ, Šárka: Obsahový rozbor vybraných témat Dalimilovy kroniky. (P. Krafl)
- GREGOR, Jan: Četnictvo v habsburské monarchii a Československu se zaměřením na situaci v letech 1938–1939 z pohledu OČV Nové Město na Moravě a nadřízených složek. (V. Černý)
- HOLKUPOVÁ, Valérie: Češi na německé straně během druhé světové války. (J. Vaculík)
- JIRŮŠEK, Robert: Historie nedokončené dálnice Vratislav-Brno-Vídeň. (J. Vaculík)
- JUZOVÁ, Ilona: Vývoj středního a odborného školství v Litomyšli od Bachovského absolutismu do počátku 1. světové války. (F. Čapka)
- KLIMEŠOVÁ, Lenka: K dějinám Bobrové. (J. Vaculík)
- MRÁZKOVÁ, Jana: Školství v Bruntále v 1. polovině 20. století. (J. Vaculík)
- MUSIL, Lukáš: Z historie cestovního ruchu v Moravském krasu (1880–1938). (J. Mihola)

- NĚMCOVÁ, Kamila: Historie sítářského řemesla na území Zemí Koruny české. (B. Klíma)
- NOVÁK, Milan: Historie skautingu ve Veselí nad Moravou. (F. Čapka)
- PALKOVÁ, Zuzana: Kapitoly z historie železniční stanice v Spišské Novej Vsi. (J. Vaculík)
- PASTORKOVÁ, Andrea: Spolková činnost v Rokytnici. (J. Vaculík)
- PETRÁŠOVÁ, Hana: Ke spolkové činnosti v Jihlavě v 19. a 1. polovině 20. století se zaměřením na Havířský průvod. (J. Mihola)
- POŽÁROVÁ, Jana: Obraz Hitlerových 50. narozenin v českém dobovém tisku. (P. Krafl)
- PRASLIČÁKOVÁ, Lucie: Strom jako symbol v historii lidstva. (B. Klíma)
- RAŠOVSKÝ, Pavel: Barokní knihy zázraků jako historický pramen. (J. Mihola)
- SEDLÁČEK, Tomáš: Kolektivizace zemědělství na Budišovsku v letech 1949–1960. (F. Čapka)
- SEDLÁČKOVÁ, Martina: Dějiny obce Opatovice na Vyškovsku v letech 1939–1945. (F. Čapka)
- STRMISKA, Zdeněk: Srovnání předválečného a válečného období na vlnách československého rozhlasu. (J. Vaculík)
- ŠÁLEK, Jiří: K prvnímu celostátnímu katolickému sjezdu za první republiky. (J. Mihola)
- ŠILHANOVÁ, Sára: Genocida moravských Romů za druhé světové války. (J. Vaculík)
- VIDLIČKA, Petr: Z historie a současnosti skautingu v okrese Nový Jičín. (J. Mihola)
- VODIČKOVÁ, Kristýna: Historie obce Blažovice v letech 1938–1945. (F. Čapka)
- ZAPLETAL, Petr: Průmyslová výroba v Přerově v 19. a 20. století. (F. Čapka)
- ZERBST, Jan: Systém evidence nepřátelských osob vedených Ústředním výborem KSČ a Federálním ministerstvem vnitra po roce 1968 s hlavním přihlédnutím k seznamům pravicových oportunistů a akce Norbert. (B. Klíma)

2014

- BRTNÍK, Lukáš: K historii města Vyškov s přihlédnutím na osobu Karla Mazala. (J. Vaculík)
- DVOŘÁKOVÁ, Tereza: Slovanská epopej jako symbol českého národního vědomí. (J. Mihola)
- HARGAŠ, Roman: Historie loupeživých nájezdů na Moravu v 16.–18. století přes Kopanický průsmyk. (J. Mihola)
- HOCHMAN, Jakub: Kapucínský klášter v Kyjově. (J. Mihola)
- CHOVANCOVÁ, Nikola: Historie obce Nivnice od roku 1848. (J. Vaculík)
- KRAJČIROVIČ, Jan: Komparace kavalírských cest do Itálie v 2. polovině 16. století a v 17. století. (T. Jeřábek)

- KRČOVÁ, Gabriela: Didaktické využití prostor budovaného archeologického areálu na Hradišti sv. Hypolita ve Znojmě. (B. Klíma)
- KUCHAROVÁ, Hana: Obraz židovského školství v Třebíči v 19. století. (F. Čapka)
- NOVÁK, Tomáš: Poválečné dějiny židovského obyvatelstva a jeho kultury na Tábořsku. (Z. Zudová-Lešková)
- RYŠAVÁ, Tereza: Odsun Němců z Miroslavi a poválečná proměna města. (J. Vaculík)
- SKRÁŠKOVÁ, Nikola: K historii poutního kostela Narození Panny Marie ve Štípě. (J. Mihola)
- ŠAFAŘÍK, Václav: Obraz Sovětského svazu v českém protektorátním tisku. (P. Krafl)
- TRÁVNÍČKOVÁ, Kristýna: „A tím dokončil jsem služby, které jsem konal pro tolikrát proklaté Rakousko.“ K cestě českého legionáře Josefa Viktory na východní frontu v době první světové války. (J. Mihola)
- ULRICHOVÁ, Zuzana: Z historie zatopeného města Dolní Kralovice a jeho každodennosti ve 20. století. (J. Mihola)
- ZACHOVALOVÁ, Monika: K historii pivovaru v Černé Hoře se zaměřením na 19. a 20. století. (J. Mihola)

2015

- CIPRYSOVÁ, Michaela: Školství a osvěta v Kosticích v letech 1845–1969. (J. Vaculík)
- DOSEDĚL, Roman: Radiotechnika 20.–50. let 20. století a nástin vývoje firmy Markofon. (M. Vařeka)
- GRUNOVÁ, Zuzana: K historii zemědělského družstevnictví na příkladu JZD „Mír“ Prácheň. (B. Klíma)
- HUBENÝ, David: Želivský klášter v letech 1950 až 1956. (J. Vaculík)
- JELÍNKOVÁ, Marie: Urbář rajhradského panství z roku 1572. (M. Vařeka)
- KAPLANOVÁ, Michaela: Školství v Polné v 19. a 20. století. (J. Mihola)
- KRÁL, Vojtěch: Přehled dějin obce Bánova s přihlédnutím k jejímu ekonomickému obrazu v 17. století. (M. Vařeka)
- KUDA, Jan: Osobnosti Havlíčkobrodska, Přibyslavska a Žďárska v povědomí tamějších žáků. (P. Kaleta)
- MATULA, Maxim: Jabůrkova kronika. (M. Vařeka)
- OBERT, Tomáš: Žacléř v 1. polovině 20. století. (J. Vaculík)
- OBŮRKOVÁ, Ivana: Perletářství v Předíně do roku 1950. (M. Vařeka)
- PECHNÍK, Ondřej: Havířov – skanzen komunismu? (J. Mihola)
- PETRÁŠOVÁ, Tereza: Obraz farnosti Určice ve farní kronice. (M. Vařeka)
- PETROUŠKOVÁ, Pavlína: Vývoj cechů ve Vyškově s přihlédnutím k cechu tkalců a soukeníků. (J. Mihola)
- PODHORNÝ, Karel: FC Zbrojovka Brno (SK Židenice) v nejvyšší české fotbalové soutěži mezi válkami (1933–1939). (M. Vařeka)

- POSPÍŠILOVÁ, Tereza: Sochař Josef Axman. (P. Krafl)
SEBEROVÁ, Monika: Dětský sborový zpěv na Moravě ve 20. století. (F. Čapka)
STAROŠTÍK, Jan: Z historie a společenského života obce Moravské Knínice v první polovině 20. století. (F. Čapka)
ŠTĚPKOVÁ, Barbora: K historii evangelické kazatelské stanice v Jindřichově Hradci v letech 1904–1922 s přihlédnutím k nekatolickému hnutí na Jindřichohradecku do roku 1904. (J. Mihola)
ŠUJAN, Pavel: Město Slavkov u Brna v předbělohorské době. (M. Vařeka)
URBÁNEK, Radim: Historie tenisu na Boskovicku. (M. Vařeka)
VARAĎOVÁ, Michaela: Luhačovické Zálesí. Historické souvislosti vztahu města Luhačovice k okolním obcím. (J. Vaculík)

2016

- BORTLÍK, Martin: Lužice u Hodonína v době druhé světové války. (J. Vaculík)
DUŠILOVÁ, Kamila: Život Jana Leopolda Dietrichsteina s přihlédnutím k jeho stavební činnosti v Brně. (J. Mihola)
HANDLÍŘOVÁ, Pavlína: Židovské dívky ve vyhlazovacím koncentračním táboře. Uspořádání jednoho dne složeného z reality a představ, jež jim pomáhaly přežít. Historické, historiografické a generační pojednání o faktech Šoa. (Z. Zudová-Lešková)
CHADIM, Daniel: Příchod cizinců z východní Evropy na Humpolecko po první světové válce. (J. Vaculík)
CHORVÁTOVÁ, Jitka: Život plukovníka Josefa Pavelky. (J. Vaculík)
JELÍNKOVÁ, Marie: Jednota Orel Šitbořice od roku 1912 po současnost. (M. Vařeka)
KOLAŘÍKOVÁ, Markéta: Vznik a vývoj Muzea vesnice jihovýchodní Moravy. (F. Čapka)
KOLLMANNOVÁ, Nicole: Areál československého opevnění v Šatově, Události roku 1938 v Šatově. (J. Vaculík)
KOŠÁK, Mikuláš: Výzkumy prof. Hynka Bulína. (P. Krafl)
KOUDELKA, Jiří: Časopis „Vlastivědné listy Boskovicka“ z let 1968–1972. (P. Krafl)
KŘÍŽOVÁ, Lucie: Novoměstský seniorát na přelomu 18.–19. století. (B. Klíma)
NĚMEČEK, Jakub: Osвобоzení Bystřce roku 1945. (J. Vaculík)
RADIMĚŘSKÁ, Nela: Československá emigrace umělců v letech 1948–1989. (P. Kaleta)
RYŠAVÁ, Tereza: Vznik a vývoj Občanského fóra v Miroslavi. (J. Vaculík)
SMEJKALOVÁ, Iveta: Kounicovy studentské koleje v Brně v období 2. světové války. Vězení moravské inteligence. (Z. Zudová-Lešková)
SOUČKOVÁ, Kateřina: Situace vězňů v uherskohradištské věznici v letech 1948–1953. (J. Vaculík)

- ŠPAČKOVÁ, Marie: Církevní gymnázium na Velehradě. (J. Vaculík)
ŠUMBERA, Jakub: Ohlas válečných událostí v Bosně a Hercegovině v letech 1994–1995 na stránkách českého dobového tisku. (J. Vaculík)
VYKOUKALOVÁ, Nicole: Březnové dny roku 1939 v životě Brňanů. (Z. Zudová-Lešková)

2017

- BÁRTA, Petr: Tabáková továrna v Hodoníně. (F. Čapka)
BÍNOVÁ, Martina: K vývoji zpracování vybraných zemědělských produktů na Znojemsku. (B. Klíma)
ČORNEJ, Vadim: Osidlování okresu Břeclav a historie obce Cvrčovice do roku 1947. (J. Vaculík)
DITTRICHOVÁ, Lada: Ke společenskému životu ve Slavkově u Brna v meziválečném období – bezpečnost a kultura. (J. Mihola)
DOLEŽALOVÁ, Dana: Historická slavnost Barchan. (M. Vařeka)
HRAZDÍRA, Radek: Proměna selských rodů ve Vilémovicích ve 20. století na příkladu rodiny Hrazdírů. (J. Vaculík)
JEVČÁKOVÁ, Eva: Spolkový život v Bojkovicích v letech 1867–1948. (J. Mihola)
JULÍNEK, Zdeněk: Bohdalice v 17. století. (M. Vařeka)
JURČÍK, Miroslav: Ze života jedné subkultury prvorepublikového Brna. (J. Vaculík)
KOCOURKOVÁ, Zdeňka: Významná místa druhého odboje na Drahanské vrchovině (se zaměřením na obec Žďárná, Suchý, Benešov). (J. Vaculík)
KOHOUTOVÁ, Lucie: Lichtenštejnové v Moravském Krumlově. (J. Mihola)
KOPECKÝ, Jan: Šlapanice za 2. světové války. (M. Vařeka)
KRUŽÍK, Jan: Ohlas událostí v Jihlavě a okolí těsně po vzniku Československého státu ve vybraném dobovém jihlavském tisku. (J. Vaculík)
KUPR, David: Kostel Nanebevzetí Panny Marie ve Kbele. (B. Klíma)
MAŽENSKÁ, Aneta: Obraz ženy šlechtičny v moravských zemských zřízeních a právních knihách od konce 15. století do roku 1628. (P. Krafl)
PALEČEK, Jaroslav: Nástin vývoje školství v Evropě a školy v Jehnicích. (B. Klíma)
PAULÍK, David: Rod Salm-Reifferscheidtů v druhé polovině 18. a počátku 19. století a jejich kontakty s osvěcenskými kruhy. (J. Mihola)
ROZBOŘIL, Tomáš: Zápisky z Velké války – vojenská služba Bořivoje Volného. (F. Čapka)
RYCHLÍKOVÁ, Petra: Život plukovníka Ing. Stanislava Rejthara. (P. Kaleta)
ŠIKUTOVÁ, Nikol: Německé městské nižší gymnázium Kyjov v letech 1869–1897. (J. Mihola)
VALČUHOVÁ, Zuzana: Spolkový a kulturní život v Kyjově a okolí v meziválečném období. (J. Vaculík)

2018

BURIAN, Zdeněk: Německé obyvatelstvo města Brna a městské čtvrti Brno – Černovice (1918–1946). (J. Vaculík)

DŽOGANIKOVÁ, Dorota: Hospodářská situace vsi Kelníky v 16.–17. století. Edice urbářů. (M. Vařeka)

FOLPRECHT, Michael: Moravská politická hnutí v letech 1989–2005. (B. Klíma)

GOLDBACH, Patrik: Protinacistický odboj na Slavičínsku v letech 1939–1945. (F. Čapka)

HATLAPATKOVÁ, Jana: O rodu Křenků – etabulace rodu fojtů pomocí portášského sboru. (J. Mihola)

HLAVÁČ, Marek: K použití písemného historického pramene při výuce dějepisu. (K. Štěpánek)

HOLÍK, Vladimír: Dopad první světové války na obec Prušánky s přihlédnutím k Dolním Bojanovicím. (M. Vařeka)

JANČUROVÁ, Jana: K vývoji soukenictví v Humpolci s přihlédnutím k firmě Emerich Dítě. (J. Mihola)

KNECHT, Kryštof: Příčiny pozastavení světské tvorby Pavla Křížkovského. (J. Mihola)

KODYTEK, Václav: Otopná zařízení v raném středověku, se zvláštním zaměřením k hrnčírské peci. (B. Klíma)

LAMBERTOVÁ, Eva: Život a dílo pedagoga a muzejního pracovníka Jana Juránka. (P. Kaleta)

LEDVINOVÁ, Nela: Židovská podnikatelská rodina Löw-Beer od konce 18. století do první poloviny 20. století. (P. Kaleta)

LORENC, Marek: Kapitoly z dějin obce Krahulov ve 20. století. (J. Vaculík)

MALEČEK, Tomáš: Lichtenštejnové a Moravskotřebovsko v letech 1622–1732. (J. Mihola)

PADALÍKOVÁ, Jana: Nový Poddvorov v 18. a 19. století. (M. Vařeka)

PŘÍHODOVÁ, Kateřina: František Chrastina. Jeho politická a podnikatelská činnost ve Valašském Meziříčí. (P. Kaleta)

RÉDL, Lukáš: Selský tesák – poddanská zbraň raného novověku. (M. Vařeka)

ŠEBESTOVÁ, Soňa: Postava britského krále Edwarda VIII. v historické literatuře. (F. Čapka)

VACULÍK, Tomáš: Nový Hrozenkov v letech 1938–1945. (J. Vaculík)

ZBOŽÍNKOVÁ, Hana: Kolaborace na Kroměřížsku v letech 1939–1943. (P. Kaleta)

ZEMAN, Dalibor: Anabáze československých legií v Rusku a Druhá muniční divize v letech 1918–1920. (J. Vaculík)

ZÍTKOVÁ, Zuzana: Žďár nad Sázavou na konci šedesátých let 20. století. Společenská a politická situace. (P. Kaleta)

2019

- BÁBÍČEK, Miroslav: Katolická církev v Československu v letech 1945–1953 se zaměřením na obce Milotice a Vacenovice. (L. Bílek)
- ČERNÁ, Vladimíra: Osobnost, život a dílo Gerharda ze Sclessinu. (B. Klíma)
- DUDOVÁ, Lucie: Hroznová Lhota v 16. a 17. století, hospodářský obraz vesnice. (M. Vařeka)
- GABRHELOVÁ, Šárka: Odbory v poválečném období 1945–1948 na Zlínsku. (F. Čapka)
- JOUKL, Štěpán: Dějiny každodennosti ve výuce dějepisu. (F. Čapka)
- KÖNIGOVÁ, Denisa: Adolf Jebavý, továrna uzenin a masových konzerv v Brně. (F. Čapka)
- KREJČÍ, Soňa: Židovská komunita v Humpolci v 19. a 1. pol. 20. století. (F. Čapka)
- MOTLOVÁ, Barbora: Život v Ústí nad Orlicí za 2. světové války. (P. Kaleta)
- NĚMCOVÁ, Monika: Protinacistický odboj v České Třebové v letech 1939–1945. (J. Vaculík)
- NOVÁČKOVÁ, Monika: Změny obecné koncepce rozvoje Pelhřimova v letech 1948–1989. (P. Kaleta)
- ODVÁRKOVÁ, Kristýna: Továrna na obuv Hynka Trojánka ve Městě Žďáře. (F. Čapka)
- PORUPKA, Dominik: Partyzánský odboj a život na Tišnovsku v letech 1939–1945. (F. Čapka)
- ROZSYPALOVÁ, Pavlína: Přehrady v Jihomoravském kraji (se zaměřením na Vranovskou a Brněnskou přehradu). (F. Čapka)
- SVOBODOVÁ, Karolína: Žďár nad Sázavou roku 1945. Společenská a politická situace. (J. Vaculík)
- ŠEVČÍK, Martin: Kolektivizace zemědělství v Dolních Bojanovicích očima pamětníků. (L. Bílek)
- ŠKORŇA, Marek: Ferdinand I. Coburg (1861–1948). K Československému obrazu bulharského císaře. (J. Mihola)
- VOLOCHOVÁ, Lucie: Osobnost, život a dílo Tomáše ze Sclessinu. (B. Klíma)
- ZELINKA, Marek: Historie triviální školy ve Vracově od poloviny 19. století do první světové války. (B. Klíma)

2020

- BRABENCOVÁ, Andrea: Výstavba vodní nádrže Nové Mlýny a její vliv na obec Mušov. (P. Kaleta)
- CIHLÁŘOVÁ, Veronika: Památky spojené s působením J. A. Komenského ve Fulneku v letech 1618–1621. (P. Kaleta)

- ČERNÁ, Alena: Z historie firmy Ježek Blansko. (F. Čapka)
- HLAVAČKA, Roman: Historie napajedelské školy v letech 1869–1948. (P. Kaleta)
- HRUBÁ, Monika: Kult svatého Václava v zrcadle českých dějin. (J. Mihola)
- JANÍČKOVÁ, Veronika: „Komunismus Jana Žižky je nám zajisté bližší než fašismus císaře Zikmunda“ – k pojetí historie v mládežnických časopisech 70. a 80. let 20. století. (J. Mihola)
- JEDLIČKA, Martin: SK Slezská Ostrava a FC Baník Ostrava v letech 1922 až 1972. (J. Mihola)
- JELÍNEK, Petr: Historie výstavby Jaderné elektrárny Dukovany a její vliv na okolní obce. (J. Mihola)
- JORDANOVÁ, Natália: Židovská komunita v Nitre pred a počas druhej svetovej vojny. (P. Kaleta)
- KOKESZ, Matouš: Farní kostel a farnost sv. Jana Nepomuckého ve Starém Lískovci v Brně. (J. Vaculík)
- KRIŽAN, Róbert: Židia zo Svätého Jura v období slovenského štátu 1939–1945. (P. Kaleta)
- KÜLZER, Niklas: K historii církevních památek vybraného regionu Moravy. (B. Klíma)
- LANČI, Filip: Zánik obcí na Bruntálsku se zaměřením na Pelhřimovy a Herčivald. (J. Mihola)
- LANDSMANOVÁ, Lucie: Z historie cechů v Novém Veselí. (J. Mihola)
- MAROUSEK, Antonín: Osudy olomouckého a pražského pomníku Josifa Vissarionoviče Stalina. (J. Mihola)
- SVOBODOVÁ, Eliška: Pohraniční služba na rotě Šafov v polovině osmdesátých let 20. století. (P. Kaleta)
- ŠKVAŘILOVÁ, Veronika: Vybrané obce bývalého veversko-říčanského panství a hrad Veverí a jeho okolí během druhé světové války. (M. Jireček)
- ŠMÝROVÁ, Marie: K proměnám komunistické propagandy a jejímu dopadu na vrcholový sport v 50. a 60. letech na příkladu ledního hokeje v Československu. (J. Mihola)
- ŠTÍPKOVÁ, Kristýna: TON v letech 1938–1968. (J. Vaculík)
- ZACHA, Martin: Z historie tasovské farnosti. (J. Mihola)
- ZEMAN, Dalibor: Obecná a měšťanská škola chlapecká ve Bzenci v letech 1918–1928. (J. Vaculík)

2021

- BAŠTÝŘOVÁ, Adriana: K historii slavkovského děkanátu v 19. a 20. století. (J. Mihola)
- BEDNÁŘ, Michal: Československé polní dělostřelectvo v meziválečném období. (P. Kaleta)

- CABALA, Ondřej: Roky 1968–1969 ve městě Bučovice, v kontextu sovětské okupace a normalizace. (J. Vaculík)
- DVOŘÁKOVÁ, Alice: Český turismus v době normalizace. (J. Mihola)
- FIKAR, Ondřej: Pojetí války v České obci sokolské v československých legiích. (P. Kaleta)
- HORČIČKA, Jan: Anšlus a rakouská problematika na stránkách vybraného českého tisku ve třicátých letech 20. století. (P. Kaleta)
- HRBKOVÁ, Renáta: Tichý archivář. K životu a dílu Jaroslava Kursy, autora státní vlajky. (J. Mihola)
- JURAČKA, Jan: Využití projektové metody při výuce problematiky bitvy u Hradce Králové. (P. Kaleta)
- KONEČNÝ, Jan: Z historie vlnařského průmyslu v Brně (s přihlédnutím na firmu Jana Hoška). (F. Čapka)
- KOPECKÝ, Vojtěch: K mariánské poutní tradici na Svitavsku. (J. Mihola)
- KUNDELOVÁ, Natálie: Historie Sboru dobrovolných hasičů ve Velkém Meziříčí. (J. Vaculík)
- MATIS, Jasam: Historie skautského hnutí ve městě Tišnov do roku 1948. (P. Kaleta)
- MICHALEC, Zdeněk: Josef Karel Matocha, arcibiskup olomoucký. (J. Vaculík)
- NAGYOVÁ, Martina: Činnost volnočasových spolků v Konici od konce 19. století do roku 1990. (P. Kaleta)
- NĚMCOVÁ, Vladimíra: Lichtenštejnové a úsovské panství v 19. století. (J. Mihola)
- NOVÁK, Michal: Příspěvek k divokému odsunu v Orlických horách. (F. Čapka)
- OTRUSÍNÍK, Radim: Životní osudy generála Rudolfa Králíčka. (P. Kaleta)
- PAŽOURKOVÁ, Kateřina: Pěchotní srub K-S 14 „U cihelny“. (J. Vaculík)
- PETLACH, Tomáš: Lucky Luciano na stránkách vybraného amerického tisku. (P. Kaleta)
- POSPÍŠIL, Antonín: Bytová krize v Pardubicích a poválečná živelná výstavba v letech 1918–1930. (P. Kaleta)
- ŘEZANINOVÁ, Michaela: Komunistická perzekuce na příkladu Jana Vlka. (L. Bílek)
- SINGEROVÁ, Anna-Marie: Nejnovější dějiny v učebnicích dějepisu pro osmý a devátý ročník v Československu v letech 1953–1973. (J. Vaculík)
- ŠATAVOVÁ, Andrea: Gottwaldův první mrtvý. K životu a působení Dr. Ing. Rosislava Sochorce. (J. Mihola)
- VRBA, Matyáš: Rozvoj hornické Karviné v letech 1908–1949. (P. Kaleta)
- VYBÍRAL, Aleš: Z historie vagonářského muzea ve Studénce. (J. Mihola)

2022

- BOUCHNER, Josef: Velkomoravské osídlení jihovýchodního okraje hradiště svatého Hypolita ve Znojmě. (B. Klíma)

- DOLEJSKÝ, Jan: Automobilová realita socialismu: 1947–1991. (J. Mihola)
- GELOVÁ, Kateřina: Návrh historické naučné stezky ve městě Letohrad a její didaktické využití. (M. Jireček)
- GUTWALDOVÁ, Petra: Zpracovatelský průmysl v Třešti od počátku 19. století do počátku druhé světové války. (P. Kaleta)
- ILLKOVÁ, Zuzana: K fenoménu Masarykových základních škol v Jihomoravském kraji. (J. Mihola)
- JOKL, Lukáš: Alois Jirásek – učitel, senátor, romanopisec či národní historik? (J. Mihola)
- KALAS, Lukáš: Procesy s kulaky na Olešnicku v roce 1953. (L. Kratochvíl)
- KOLÍNEK, Zdeněk: Srovnání vývoje sidonské huti s vývojem skláren na Východní Moravě. (J. Mihola)
- KOMÁRKOVÁ, Lucie: Nové pohledy na salašskou tragédii na Uherskohradištsku za druhé světové války. (P. Kaleta)
- MOLČÍK, Michal: Oděv v českých zemích v letech 1300–1330 a jeho rekonstrukce. (J. Mihola)
- NEVRKLA, Jan: Postoj Rumunska k 21. srpnu 1968. (M. Pehr)
- PACLTOVÁ, Adéla: Turnov – Mexiko – Kimberley: Životní cesty Čeňka Pacлта. (J. Mihola)
- SKALA, Roman: Nástin vývoje křesťanských církví v Zábřehu s přihlédnutím k sakrálním stavbám. (P. Kaleta)
- SKOUMAL, Jan: Katolická církev v Jihlavě v 80. letech 20. století. (J. Mihola)
- ŠKODOVÁ, Veronika: Dějiny a osobnosti Gymnázia Česká Třebová. (J. Mihola)
- VALIGURA, Tomáš: Valašská kandidatura T. G. Masaryka do říšské rady v roce 1907 pohledem regionálního tisku. (P. Kaleta)
- VAŠKOVÁ, Adéla: Karel Adámek a jeho vliv na národopisnou činnost v obcích na severu Českomoravské vrchoviny. (P. Kaleta)
- VESELÝ, Šimon: Historie obce Paseky nad Jizerou do roku 1918. (P. Sedláček)
- ZSILINSZKÁ, Sabina: K událostem roku 1968 v Novém Jičíně. (J. Mihola)
- ŽÁK, Adam: Účastník třetího odboje a politický vězeň Pavel Žák. (P. Kaleta)

Jiří Mihola

MAGISTERSKÉ DIPLOMOVÉ PRÁCE OBHÁJENÉ NA KATEDŘE HISTORIE PEDAGOGICKÉ FAKULTY MU V LETECH 2021–2022

Předkládaný přehled navazuje na soupis obhájených diplomových prací publikovaný ve *Sborníku prací Pedagogické fakulty Masarykovy univerzity, řada společenských věd*, roč. 34, 2020, č. 2, s. 152.

Diplomové práce vedli: Mgr. Libor Bílek; doc. PhDr. František Čapka, CSc.; Mgr. Miroslav Jireček, Ph.D.; prof. PhDr. Petr Kaleta, Ph.D.; Mgr. Jiří Mihola, Ph.D.; PhDr. Kamil Štěpánek, Ph.D.; prof. PhDr. Jaroslav Vaculík, CSc.; PhDr. Marek Vařeka, Ph.D.

2021

BÁBÍČEK, Miroslav: Dějiny Židů v Kyjově. (J. Vaculík)

ČERNÁ, Vladimíra: Křižanovsko a Velkomeziříčsko na konci druhé světové války. (P. Kaleta)

ČÍŽKOVÁ, Markéta: Hornická tradice v obci Ratíškovice. Didaktické zpracování tématu projektovou výukou. (M. Jireček)

DAVÍDKOVÁ, Anna: Blansko za Protektorátu Čechy a Morava. Didaktické využití tématu ve výuce dějepisu. (M. Jireček)

DUDOVÁ, Lucie: Panství Uherský Ostroh v 16. a 17. století. (M. Vařeka)

DŽOGANIKOVÁ, Dorota: Statek Velký Ořechov po třicetileté válce. Sonda do ekonomiky jihovýchodní Moravy. (M. Vařeka)

KOHOUTOVÁ, Lucie: Život v obci Dukovany v letech protektorátu (1939–1945). (F. Čapka)

LEDVINOVÁ, Nela: Život a podnikání šlechtické rodiny Salm-Reifferscheidt. (M. Jireček)

MOTLOVÁ, Barbora: Druhá světová válka v Ústí nad Orlicí a výuce dějepisu 9. ročníku základní školy. (K. Štěpánek)

NOVÁČKOVÁ, Monika: Didaktická aplikace vizuálních médií ve výuce dějepisu ZŠ a ověření jejich účinnosti. (K. Štěpánek)

ODVÁRKOVÁ, Kristýna: Rybníkářská centra na Moravě v předbělohorské době. (M. Vařeka)

ROZSYPALOVÁ, Pavlína: Přehrady v Jihomoravském kraji (se zaměřením na vodní dílo Nové mlýny). (F. Čapka)

STLOUKALOVÁ, Sabina: Výukové materiály o státních svátcích pro 1. stupeň ZŠ. (M. Jireček)

ŠIKUTOVÁ, Nikol: Milotické panství v předbělohorské době. (M. Vařeka)

ZACHAROVÁ, Anna: Integrovaná terénní výuka na 1. stupni ZŠ a její využití na příkladu Uherskohradištského regionu. (M. Jireček)

- ZELINKA, Marek: Moštěnické panství v 17. století. (M. Vařeka)
 ZÍTKOVÁ, Zuzana: Hospodářská situace pernštejnského panství v předbělohorské době. (M. Vařeka)
 ZMĚLÍKOVÁ, Eliška: Hospodářský obraz panství Brumov II podle urbáře z roku 1659. (M. Vařeka)

2022

- BRABENCOVÁ, Andrea: Národnostní vztahy na Moravskokrumlovsku a Miroslavsku v první polovině 20. století. (M. Jireček)
 DVOŘÁKOVÁ, Veronika: Odraz českých mýtů a stereotypů moderních dějin v komiksu. (J. Mihola)
 HALATOVÁ, Hana: Lokality protektorátní Ostravy. (M. Jireček)
 HAVELKOVÁ, Simona: „V Petěrburgu se bojuje! To je revoluce!“ (s. 149). K didaktickému využití románu „Doktor Živago“ ve výuce dějepisu. (K. Štěpánek)
 HLAVAČKA, Roman: Historie napajedelské školy v letech 1948–1989. (P. Kaleta)
 KORNELOVÁ, Veronika: Druhá průmyslová revoluce na příkladu elektrifikace Mahenova divadla. Didaktické zpracování tématu. (K. Štěpánek)
 LANČI, Filip: Vývoj sportovní kultury v obci Karlovice (okres Bruntál) po roce 1945. (J. Mihola)
 MAROUSEK, Antonín: Od Janáčkovy varhanické školy po Státní konzervatoř Brno: brněnská konzervatoř v letech 1881 až 1945. (J. Mihola)
 NĚMCOVÁ, Monika: Činnost členů druhého odboje na Českotřebovsku. (J. Mihola)
 PERNÁ, Kristina: Život a postavení učitelů primárního vzdělávání za první Československé republiky a jejich komparace se současností. (M. Jireček)
 PORUPKA, Dominik: Život na Tišnovsku v letech 1918–1945. (F. Čapka)
 STODŮLKOVÁ, Jana: K tradici folklorního tance a cimbálové muziky a historii Valašského souboru Troják ve Valašské Bystřici. (M. Jireček)
 SVOBODOVÁ, Karolína: Mlynářství na Moravě v době raného novověku. Sonda do ekonomiky jednoho zemědělského odvětví. (M. Vařeka)
 ŠEVČÍK, Martin: Okresní akční výbor Národní fronty Hodonín – Vzestup a úpadek. (L. Bílek)
 ŠKVAŘILOVÁ, Veronika: Dějepisná terénní výuka v kraji Pohádky máje. (M. Jireček)
 ŠMARDOVÁ, Silvie: Kramářské písně ve výuce dějepisu na druhém stupni základní školy. (M. Jireček)
 ŠTÍPKOVÁ, Kristýna: Bystřice pod Hostýnem v období Velké války a působení bystrických legionářů u 1. střeleckého pluku. (P. Kaleta)
 ZACHA, Martin: Návrh realizace historicky naučné stezky v Tasově. (J. Mihola)

Jiří Mihola